

LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º ESO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA 2021/2022

COLEXIO APOSTÓLICO MERCEDARIO

ÍNDICE.

- I. INTRODUCCION**
- II. XUSTIFICACIÓN LEXISLATIVA E CURRICULAR**
- III. CONTEXTUALIZACIÓN**
- IV. OBXECTIVOS, CONTIDOS, DESCRITORES E CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS**
- V. TEMPORALIZACIÓN**
- VI. AVALIACIÓN**
- VII. METODOLOXÍA E ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS XERAIS QUE SE HAN DE UTILIZAR NA ÁREA**
- VIII. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN**
- IX. CRITERIOS METODOLÓXICOS E ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS XERAIS QUE SE HAN DE UTILIZAR NA ÁREA**
- X. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE**
- XI. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA**
- XII. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN (RÚBRICAS)**
- XIII. UNIDADES DIDÁCTICAS**
- XIV. ACTIVIDADES PARA CONMEMORAR DATAS.**
- XV. ADAPTACIÓN PROGRAMACIÓN CLASES ON LINE OU SEMIPRESENCIAIS**

I. INTRODUCCION

A materia de Lingua galega e literatura na ESO oríéntase tanto á aprendizaxe instrumental do idioma como á comprensión da realidade lingüística de Galicia, co obxecto de desenvolver nos escolares, ademais do uso correcto, unha actitude de aprecio pola sensibilidade cara á lingua galega e a súa aceptación social.

É conveniente, nesta etapa, asumir a bagaxe lingüística do alumnado como punto de partida desde o que suxerir e achegar modelos normativos que amplíen as súas capacidades de comunicación. Este punto de partida non é alleo á análise e á comprensión do medio sociolingüístico no que viven os alumnos nin aos factores (socioeconómicos, culturais, etc.) que interveñen nel. Polo tanto, partindo das aprendizaxes adquiridas na Educación Primaria, a ESO debe favorecer o uso funcional da lingua como instrumento de comunicación e de representación, pero tamén a conciencia crítica sobre a situación do idioma e a súa permanencia histórica. Agora ben, o fomento do uso (procedementos) e do aprecio (actitudes) deberá constatarase, obxectivamente, na práctica e nos coñecementos teóricos de alumnos e alumnas.

En consecuencia, a aprendizaxe de Lingua galega e literatura na ESO estará orientada a un triple obxectivo: o progreso do alumnado no dominio das destrezas instrumentais (escoitar, falar, ler e escribir) e dos coñecementos teóricos xa adquiridos na Educación Primaria, o coñecemento histórico e a comprensión crítica da evolución e da realidade actual da lingua e o coñecemento da literatura galega (etapas, autores e obras), como manifestación dunha cultura diferenciada e como referente para as súas propias producións.

Consideramos que todas as áreas lingüísticas que buscan o desenvolvemento e a mellora da capacidade de comprensión e expresión deberían participar dun marco de referencia común e duns criterios didácticos coherentes, respectando a especificidade de cada unha delas. Por este motivo, recoméndase a súa coordinación interdepartamental e intradepartamental.

A formación lingüística ten un carácter continuo ao longo das diversas etapas educativas e non existen tanto diferencias de contidos, canto diferencias na intensidade coa que se traballa. Malia esa dificultade, derivada do carácter progresivo na aprendizaxe dunha lingua (que ten sido descrito coa metáfora da espiral), na proposta optouse por presentar contidos separados para cada curso, aínda que na práctica destrezas e coñecementos comparezan conxuntamente. Consideramos importante que a aprendizaxe da lingua oral e da lingua escrita se efectúen en estreita relación, xa que se apoian mutuamente, e as deficiencias na primeira (mala entoación, pobreza léxica, incoherencia, etc.) aparecen reflectidas na segunda. Así pois, o traballo basearase en actividades interdependentes e complementarias relacionadas coa comprensión e a expresión de enunciados orais e a comprensión e a produción de textos escritos.

A reflexión sobre o código, como base para o uso práctico, semella a fórmula máis axeitada para conseguir a competencia comunicativa oral e escrita do alumnado, que deberá incluír os inevitables aspectos teóricos. Consideramos importante, para mellorar o uso oral e escrito, a adquisición do léxico patrimonial, para o que se inclúen campos léxicos aglomerados arredor de catro eixes temáticos (a persoa, as relación sociais, o territorio e a natureza, e as institucións, as tradicións e os costumes), que non exclúen outros.

A incorporación ao estudo da materia do importante papel que os medios de comunicación teñen na sociedade actual proporciona novas técnicas de traballo (procura de información en redes informáticas, uso dos correctores ortográficos, etc.) que veñen sumarse ás estratexias tradicionais (uso dos dicionarios, bibliotecas, etc.). E, nesa aprendizaxe multifuncional da lingua, ten un papel de relevo a dimensión estética que representa a literatura. O camiño máis axeitado para achegarse a ela é a lectura, como fonte de pracer e de formación, a partir de textos que resulten de interese para alumnas e alumnos.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

Todas as materias do currículo da Educación Secundaria Obrigatoria precisan da linguaxe, tanto para seren transmitidas como para seren adquiridas. En consecuencia, desenvolver as capacidades lingüísticas, e os obxectivos da materia, non debe ser responsabilidade exclusiva do profesorado de Lingua galega e literatura, senón preocupación compartida por todo o equipo educativo.

II. XUSTIFICACIÓN LEXISLATIVA E CURRICULAR

A programación didáctica de lingua e literatura galega de 3º de E.S.O. réxese polo decreto 86/2015 do 25 de xunio polo que se establece o currículo para a ESO na comunidade autónoma de Galicia e pola resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección General de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se dictan instrucións no curso académico 2015/2016 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.

III. CONTEXTUALIZACIÓN

✓ **SITUACION SOCIOECONÓMICA E CULTURAL DA ZONA**

O centro está situado dentro do casco urbano, na zona vella cun nivel socioeconómico medio. A zona non é especialmente conflictiva, xa que o entrono non presenta case ningunha zona marxinal.

O núcleo urbano é de pequeno tamaño xa que só está formado por 13.000 habitantes, sendo sen embargo a capital da comarca extendendo a súa influencia polos concellos máis próximos. A nivel de medios urbanísticos o casco urbano onde se atopa o centro conta con biblioteca municipal, museo etnográfico, casa da cultura, piscinas e polideportivo.

✓ **LINGUA VEHICULAR**

No que atinxe á lingua vehicular é o galego, pois a maioría dos alumnos son galego-falantes, con todo hai rapaces que empreñan a lingua castelá como lingua de comunicación..

✓ **CARACTERÍSTICAS DO CENTRO**

Neste curso académico 2019/2020 hai un total de 73 alumnos que se reparten nos catro cursos da única liña de E.S.O existente no mesmo. Destes 73 alumnos 12 son rapazas xa que este curso académico o centro é mixto.

O Centro dispón dun bo número de instalacións, tanto deportivas como aquelas destinadas á docencia. Conta con aulas de desdoble, aulas dotadas con pizarras interactivas, aulas de tecnoloxía, informática, audiovisuais e ciencias naturais.

En canto ás instalacións deportivas o centro dispón dun pavillón polideportivo e dun campo de fútbol. Ademais destas o centro tamén dispón dunha sala de profesores, biblioteca, secretaría, dirección, sala de titoría e departamento de orientación. Todas estas instalacións teñen capacidade suficiente para acoller a demanda dos alumnos.

O centro dispón de internado contando neste curso con 18 rapaces en réxime interno procedentes de distintas zonas do rural limítrofe con Verín. Tamén se oferta comedor, estudo, merenda e reforzos de linguas e matemáticas en horario de tarde xa que hai xornada única. Pola tarde tamén hai distintas actividades extraescolares como horta escolar, tai-chi e distintas actividades deportivas.

A aula de 2º de ESO está formada neste curso académico 2021/2022 por 14 alumnos de entre 13 e 15 anos. Dous alumnos son de nova incorporación e un deles repetidor. Hai alumnos que non sendo repetidores si teñen materias pendentes do curso anterior.

1. OBXECTIVOS XERAIS DE EDUCACIÓN SECUNDARIA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

2. OBXECTIVOS DA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA 2.º ESO

1. Coñecer as características da linguaxe dos distintos medios de comunicación.
2. Analizar textos orais e escritos de medios de comunicación en formato dixital e en papel, para identificar ideas principais, comprender o contido e procesar a información mediante distintas ferramentas.
3. Distinguir ámbitos diferentes en textos orais, coñecer as súas características e os trazos que os diferencian.
4. Sintetizar e procesar información desde textos orais de distintos ámbitos.
5. Elaborar criterios para analizar criticamente o propósito comunicativo en textos orais diversos.
6. Elabora argumentacións propias para expoñer o propósito comunicativo dos textos orais.
7. Recoñecer as connotacións en informacións implícitas nun texto oral.
8. Coñecer e aplicar as regras fonéticas e prosódicas que rexen a lingua galega.
9. Amosar coidado e interese por elaborar producións propias con corrección gramática, ortográfica e fonética.
10. Empregar o coñecemento da lingua e os contidos traballados para producir textos orais propios con coherencia, cohesión e corrección. Utilizar con corrección nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
11. Realizar exposicións orais sobre temas diversos seguindo unha estrutura ordenada e coherente, con soltura.
12. Coñecer e utilizar técnicas TIC que faciliten e axuden a mellorar as exposicións orais planificadas.
13. Elaborar opinións propias sobre temas diversos e expoñelas de maneira argumentada e ordenada en distintos contextos.
14. Participar de modo natural e por iniciativa propia en situacións de comunicación oral diversas: debates, corrección de exercicios, diálogos sobre temas, ... expoñendo e argumentando as ideas propias.
15. Coñecer e aplicar técnicas de comunicación oral nas exposicións ou en situacións diversas falando en público, coidando a postura, a modulación da voz, a estrutura do discurso, os medios empregados, etc.
16. Desenrolar estratexias para comprender mensaxes orais e escritas en situacións onde hai dificultades de comprensión.
17. Utilizar recursos dixitais e libros de texto para resolver dúbidas sobre vocabulario ou estruturas lingüísticas necesarias para producir con corrección na lingua galega.
18. Empregar os coñecementos da lingua para comprender e producir textos propios no contexto social no que nos desenvolvemos: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
19. Coñecer os elementos fundamentais dos textos instrutivos e expositivos en contexto educativo: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. Utilizar ese coñecemento para comprender a mensaxe e utilizar as fontes de información con rigor.
20. Identificar e analizar as distintas fontes de información que son base esencial no proceso de adquisición de coñecementos.
21. Realizar lectura comprensiva de textos diversos: identificar ideas principais e secundarias, sintetizar e representar a información, elaborar argumentacións propias sobre o contido, relacionar o texto con experiencias ou outros coñecementos previos.
22. Realizar unha lectura en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.
23. Empregar estratexias metacognitivas para identificar canto e como aprendemos.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

24. Coñecer os elementos esenciais e os tipos de noticias que aparecen nos medios de comunicación.
25. Elaborar noticias a partir dun modelo con coñecementos adquiridos.
26. Producir en formato papel ou dixital textos de distinta tipoloxía: cuestionarios, resumos, descrición, narracións e explicacións.
27. Producir textos escritos con un compoñente de goce persoal para comunicar experiencias, ideas e pensamentos.
28. Enriquecer con cada temática o léxico, vocabulario e frases da linguaxe habitual en lingua galega.
29. Empregar con soltura e precisión dicionarios e fontes de consulta para comprender textos, enriquecer o vocabulario e contrastar a fiabilidade das fontes empregadas.
30. Coñecer, empregar as normas que regulan os textos orais e escritos de diversos tipos.
31. Comprender que o uso de normas ortográficas e morfoloxías é necesario para o desenvolvemento da lingua.
32. Coñecer as normas de uso dos signos de puntuación e utilizalos en textos escritos con corrección.
33. Comprender a estrutura de substantivos e verbos para mellorar as habilidades de comprensión e produción lingüísticas.
34. Coñecer os elementos dunha oración desde o punto de vista sintáctico. Empregar este coñecemento para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
35. Realizar autoavaliacións sobre o traballo de maneira realista co obxectivo de mellorar a aprendizaxe.
36. Enriquecer a competencia lingüística co uso das distintas linguas en distintos contextos educativos.
37. Recoñecer a riqueza na diversidade cultural a través das linguas propias de cada pobo.
38. Reflexionar sobre a situación sociolingüística galega desde unha perspectiva social, histórica e xeográfica.
39. Coñecer a historia e as razóns das iniciativas normalizadoras da lingua galegas e describir a situación legal das linguas do Estado español.
40. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.
41. Ler expresiva e comprensivamente en público textos diversos.
42. Coñecer as características de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, e comparalos sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
43. Coñecer, identificar e interpretar recursos retóricos nos textos literarios.
44. Escribir de maneira autónoma textos de intención estética aplicando os coñecementos dos recursos literarios traballados.
45. Distinguir os trazos da linguaxe cinematográfica, identificalos e analizalos en diferentes obras de cine.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

3. DESCRITORES

COMPETENCIA	INDICADORES	DESCRITORES
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Coidado do contorno ambiental e dos seres vivos	- Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa. - Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. - Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno. - Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
	Vida saudable	- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. - Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable do mesmo.
	A ciencia no día a día	- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. - Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante. - Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que acontece ao noso redor.
	Manexo de elementos matemáticos	- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto. - Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
	Razoamento lóxico e resolución de problemas	- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia. - Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

		lógico-matemáticos. - Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprensión: oral e escrita	- Comprender o sentido dos textos escritos. - Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos... - Gozar coa lectura.
	Expresión: oral e escrita	- Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información. - Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos. - Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
	Normas de comunicación	- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.
	Comunicación noutras linguas	- Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia, para un mellor uso da mesma. - Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiáns ou de materias diversas.
<i>Competencia dixital</i>	Tecnoloxías da información	- Empregar distintas fontes para a busca de información. - Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade. - Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

	Comunicación audiovisual	- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. - Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. - Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. - Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas	- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial. - Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. - Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
	Expresión cultural e artística	- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos. - Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián. - Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Educación cívica e constitucional	- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola. - Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.
	Relación cos demais	- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos. - Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos. - Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

	Compromiso social	- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores. - Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. - Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades. - Involucrarse ou promover accións cun fin social.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Autonomía persoal	- Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. - Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. - Ser constante no traballo superando as dificultades. - Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
	Liderado	- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. - Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos. - Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.
	Creatividade	- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. - Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. - Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.
	Emprendemento	- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. - Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas. - Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos. - Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

<i>Aprender a aprender</i>	Perfil de aprendiz	- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas... - Desenvolver as distintas intelixencias múltiples. - Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe. - Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
	Ferramentas para estimular o pensamento	- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente... - Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
	Planificación e avaliación da aprendizaxe	- Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe. - Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios. - Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. - Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

4. CONTRIBUCIÓN DA ÁREA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Descrición do modelo competencial

Na descrición do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; recordemos que estas non se estudan, nin se ensinan: adéstranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que lle permitan ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso, cada unha destas divídese en **indicadores de seguimento** (entre tres e seis por competencia), grandes piares que permiten describila dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que os devanditos indicadores sexan, á súa vez, divididos no que se denominan **descritores da competencia**, que serán os que «describan» o alumnado competente. Por cada indicador de seguimento atoparemos entre tres e seis descritores, redactados en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descritores concrétase en **desempeños competenciais**, redactados en terceira persoa de presente do indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, polo tanto, concreto e obxectivo. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materias e cursos da etapa.

Respectando o tratamento específico nalgúns áreas, os **elementos transversais**, tales como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse desde todas as áreas, posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos **valores**, presentes en todas as áreas, axudarán a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir, e en cuxa construción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, hanos de conducir a traballar desde as **diferentes potencialidades** de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Na área de Lingua Galega e Literatura

Na área de Lingua Galega e Literatura incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática, facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)

Desde a área de Lingua Galega e Literatura desenvólvense de forma xeral varios aspectos desta competencia, xa que as análises das estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais supoñen un adestramento do razoamento lóxico, a súa sistematización, a aplicación dun método rigoroso. Por outro lado, a variedade tipolóxica e temática dos textos pon en contacto a área coa relación do ser humano coa realidade, o mundo científico e o contorno ambiental.

Así, ademais dos descritores da competencia que se traballan puntualmente nas unidades, destacamos os seguintes:

- Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- Aplicar métodos científicos rigurosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística (CCL)

A competencia en comunicación lingüística adéstrase de maneira explícita no propio ámbito curricular; por tanto, poderíamos incluír calquera dos descritores desta competencia. Porén, e dado que se explicitan nas unidades segundo a relevancia que teñen en cada unha delas, resáltanse aquí aqueles que favorecen a súa transversalidade.

Destacamos, pois, os descritores seguintes:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Competencia dixital (CD)

A área de Lingua Galega e Literatura debe contribuír ao adestramento da competencia dixital, tan relevante e necesaria no contexto actual. O uso das novas tecnoloxías supón un novo modo de comunicación cuxo ámbito haberá que adestrar de maneira sistemática. A produción de procesos comunicativos eficaces nos que se empregan os contidos propios da materia é un pilar esencial para o desenvolvemento da competencia dixital nos alumnos e alumnas.

Para iso, nesta área, traballaremos os seguintes descritores da competencia:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias, o coñecemento do acervo literario... fan desta área un cauce perfecto para adestrar a competencia.

Traballamos, por tanto, os seguintes descritores:

- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

Traballar con outros, descubrir as diferenzas e establecer normas para a convivencia favorece o desenvolvemento das competencias sociais e cívicas. Desde o uso da lingua para chegar a consensos, establecer e cumprir regras de funcionamento ata o seguimento das normas de comunicación, pódese adestrar en Lingua Galega e Literatura esta competencia. Por outra parte, a contextualización da comunicación lingüística e literaria propias da área e a importancia da crítica textual fan fundamental o traballo desta competencia.

Para iso, adestraremos os seguintes descritores:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a intervención activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

O adestramento do sentido de iniciativa e espírito emprendedor é de vital importancia en calquera contexto educativo porque favorece a autonomía dos alumnos e o desenvolvemento de habilidades persoais para emprender accións innovadoras en contextos académicos que logo se poderán extrapolar a situacións vitais. No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas.

Os descritores que priorizaremos son:

- Optimizar os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función das dificultades da tarefa.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender (CAA)

A competencia pódese desenvolver na área fomentando tarefas que permitan que o alumno ou a alumna se recoñeza a si mesmo/-a como aprendiz para a mellora dos seus procesos de aprendizaxe. Neste sentido, Lingua Galega e Literatura préstase especialmente a iso, xa que é unha área que favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos.

Trabállanse os seguintes descritores de maneira prioritaria:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, funcións executivas...
- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.

- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

5. ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

O currículo da área de Lingua Galega e Literatura agrúpase en varios bloques. Os contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe fórmulanse para 2.º ESO.

Na súa redacción, respectarase a numeración dos criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe tal e como aparece no DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obligatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

- Contidos
 - Criterios de avaliación
 - Estándares de aprendizaxe

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar

- B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.
 - B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.
 - LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).
 - LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.
- B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.
 - B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.
 - LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.
 - LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.
 - B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.
 - LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).
 - LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas
 - B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.
 - LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.
 - LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.
 - LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.
- B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
 - B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
 - LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solución para melloralas.
 - LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.
 - LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.
- B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
 - LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, *n* velar e fonema fricativo palatal xordo).
 - LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).
 - LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.
- B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.
 - B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.
 - LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.
 - LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.
- B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.
 - B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.
 - LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.
 - LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.
- B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.
 - B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.
 - LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.
 - LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e dirixese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.
 - LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.
 - LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.
 - LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.
- B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.
 - B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.
 - LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
 - LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.
 - LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.
 - LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir

- B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.
 - B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.
 - LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.
 - LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.
 - LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.
 - LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.
 - LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.
 - LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.
- B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
 - LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
 - LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.
 - LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.
- B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).
 - B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).
 - LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).
 - LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.
- B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
 - B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
 - LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.
 - LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.
- B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.
 - B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.
 - LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.
 - LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.
 - LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.
- B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.
 - B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.
 - LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.
 - LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.
 - LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.
 - LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.
- B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.
 - B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.
- LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.
- B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.
 - B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.
 - LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.
 - LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.
 - LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deixe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).
 - LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)
 - LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.
 - LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.
 - LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.
- B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
 - B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
 - LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.
- B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).
 - B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
 - LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).
- B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
 - B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
 - LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
- B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.
 - B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.
 - LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.
 - LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.
 - B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.

- B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.
- LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.
- B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.
 - B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como una forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.
 - LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.
 - B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.
 - LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.
- B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.
 - B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.
 - LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.
- B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.
 - B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.
 - LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.
- B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.
 - B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.
 - LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.
- B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
 - B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
 - LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
 - LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.
- B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.
 - B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.
 - LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.
- B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.
 - B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.
- LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.
- B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.
 - B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
 - LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.
 - LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.
- B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
 - B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.
 - LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.
- B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.
 - B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.
 - LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.
- B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.
 - B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.
 - LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
- B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.
 - B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.
 - LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.

Bloque 4. Lingua e sociedade

- B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. A lusofonía.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.
 - LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.
 - LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.
 - LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.
 - LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.
 - LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.
 - LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.
- B4.2. Situación sociolingüística do galego.
 - B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.
 - LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.
 - LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.
- B4.3. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.
 - B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.
 - LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.
 - LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.
- B4.4. Situación legal das linguas do Estado español.
 - B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español.
 - LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.
- B4.5. Prexuízos lingüísticos.
 - B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.
 - LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.
- B4.6. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.
 - B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.
 - LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.
- LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.
- LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.

Bloque 5. Educación literaria

- B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.
 - B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.
 - LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.
 - LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.
- B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.
 - B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.
 - LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.
- B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
 - B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
 - LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
- B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
 - B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
 - LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
- B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
 - B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
- LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.
- B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
 - B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
 - LGB5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.
- B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
 - B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
 - LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.
- B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
 - B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
 - LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.
 - LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.
- B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.
 - B5.9. Servirse, seguindo unas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.
 - LGLB5.9.1. Sévese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.

6. CRITERIOS METODOLÓXICOS E ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS XERAIS PARA UTILIZAR NA ÁREA

Traballar de maneira competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento e o alumnado adquire un maior grao de protagonismo.

A área de Lingua Galega e Literatura é unha materia das denominadas instrumentais, polo que no traballo de aula o docente manexa dous obxectivos fundamentais: a consecución de obxectivos curriculares a través dos contidos do currículo e o desenvolvemento de habilidades que favorezan a aprendizaxe dos alumnos noutras áreas.

Neste proceso é necesario **o adestramento individual e o traballo reflexivo** de procedementos básicos da materia: a comprensión oral e lectora, a expresión oral e escrita e a argumentación que son, obviamente, extrapolables a outras áreas e contextos de aprendizaxe.

Nalgúns aspectos da área, fundamentalmente naquelas que perseguen as habilidades de

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

comunicación entre iguais e o desenvolvemento da expresión e comprensión oral, o **traballo en grupo colaborativo** achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e o enriquecemento persoal desde a diversidade, unha plataforma inmejorable para adestrar a competencia comunicativa.

Desde o coñecemento da diversidade da aula e en resposta ás múltiples intelixencias predominantes no alumnado, o desenvolvemento de actividades desde a **teoría das intelixencias múltiples** facilita que todos os alumnos e as alumnas poidan chegar a comprender os contidos que pretendemos que se adquiran para o desenvolvemento dos obxectivos de aprendizaxe.

Na área de Lingua Galega e Literatura é indispensable a **vinculación a contextos reais** e a aplicación dos conceptos máis abstractos para mellorar o desenvolvemento lingüístico do alumno. Para iso, as tarefas competenciais propostas facilitarán este aspecto e permitirán a contextualización de aprendizaxes en situacións cotiás e próximas ao alumnado.

V. TEMPORALIZACIÓN

A temporalización é orientativa xa que pode variar tanto a secuenciación dos contidos como a súa priorización en función do seguimento por parte do alumnado. Deste xeito o número de sesións dedicadas a cada unidade dependerá do ritmo de seguimento do alumnado.

1º TRIMESTR	Unidade 1	Unidade 2	Unidade3	Unidade 4
2º TRIMESTR	Unidade 5	Unidade 6	Unidade 7	Unidade 8
3º TRIMESTR		Unidade 10	Unidade 11	Unidade 12

VI. AVALIACIÓN

1. AVALIACIÓN INICIAL.

É preciso, cando comeza o curso, coñecer aos nosos alumnos. Non só é importante avaliar o nivel de competencia curricular da cada un deles, senón que tamén debemos coñecer outros datos que nos permitirán axudarlle no día a día para mellorar a súa formación académica e a súa educación e identificar aqueles alumnos que precisan dun maior seguimento no seu proceso de aprendizaxe. Estes datos deben ser recadados polo titor correspondente como por exemplo o seu historial académico, a súa historia persoal, motivación, relación sociais etc... ben falando co seu titor do ano anterior ou ben cunha entrevista co alumno.

Para coñecer a competencia curricular do alumno , na área de lingua castelá e literatura , procederase a facer unha proba de avaliación inicial baseada en contidos do curso anterior que consistirá na lectura dun

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

texto coas correspondentes preguntas de comprensión e gramática tipo test ou ben na elaboración dunha pequena redacción sobre calquera tema de interese acordado polo profesor.

2. AVALIACIÓN CONTINUA

A avaliación é unha parte básica no proceso de ensino-aprendizaxe pois proporciona os datos que permiten comprobar se se está desenvolvendo de forma axeitada. Terase en conta que a avaliación ha de ser continua, formativa e integradora.

Na área de lingua e literatura galega avaliarase a adquisición de obxectivos e competencias básicas dos alumnos tendo en conta:

- a) O traballo realizado polos alumnos.
- b) As preguntas e respostas do alumno no marco das explicacións.
- c) Os traballos individuais ou en equipo.
- d) Probas de expresión oral.
- e) Probas de expresión escrita.
- f) Actitudes do alumno fronte á materia ou área.
- g) Utilización das novas tecnoloxías e grado de participación nos traballos en grupo.

Cada alumno terá tres avaliacións, unha por trimestre, das cales ao final do curso obterase unha nota media. Para superar cada unha delas, o alumno terá que conseguir ao menos un cinco. Destas tres notas realizarase a nota media que corresponderá á avaliación final. As calificacións irán acompañadas da súa correspondente expresión numérica, como segue:

Insuficiente: 1, 2, 3, 4

Suficiente: 5

Ben: 6

Notable: 7, 8.

Sobresaínte: 9, 10

Valorarase a actitude positiva ante a materia, o traballo desenvolvido na clase, a participación activa, o comportamento axeitado e a asistencia. Polo contrario penalizaran as mesmas actitudes cando estas se desenvolvan con apatía e desinterés ou cando non teñan lugar. Este aspecto valorarase con un 30% da nota global.

Tamén se valorará o grao de participación, percepción, análise, creatividade e capacidade de traballar en equipo. As actividades e traballos realizados polos alumnos, tanto na aula, como aquelas programadas para a casa, que permiten valorar a utilización de fontes de información e a profundidade do tema tratado, utilización da linguaxe, ortografía etc.

En canto á realización de tarefas, terase en conta neste apartado os seguintes puntos e os seus correspondentes aspectos avaliábeis positiva ou negativamente:

- **Expresión oral:** o seguimento e a observación da actividade oral diaria o alumno valorará con un criterio máis cualitativo que cuantitativo aspectos como: a claridade articulatória, fluidez verbal, adecuación á situación comunicativa, soltura na expresión oral.
- **Comprensión lectora:** Asimilación da idea central e das secundarias, asimilación do léxico no seu contexto e asimilación da estrutura do texto.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- Expresión escrita: Delimitación do tema que se vai a tratar, coherencia e cohesión do texto, aplicación dos coñecementos ortográficos, morfolóxicos, sintácticos e léxico-semánticos,
- Caderno de clase: tendo en conta que o caderno de clase debe recoller de maneira apropiada e rigorosa toda a actividade desenvolto polo alumno tanto na clase como na casa, a corrección do mesmo valorará:
 - a ordeación dos contidos
 - a presentación e limpeza
 - a orde,
 - a realización das actividades,
 - corrección dos erros.
 - a escritura e ortografía

Para avaliar cada unidade faremos unha proba escrita mediante preguntas de resposta breve, tipo test ou de desenvolvemento dalgún contido da unidade. Este tipo de probas valerá un **70% da nota global** e avaliarase mediante as rúbricas que podemos atopar ao final desta programación.

Para avaliar ao alumno por medio de traballos tipo redacción ou descripcións, comprensión de texto, actitude, interese e esforzo na clase que sumarán o **30% á nota global** utilizaremos tamén rúbricas (exemplos na última páxina).

No caso de non avaliar mediante rúbricas e avaliando a ortografía poderase descontar ao alumno **0,25** da nota por cada falta ortográfica e 0.10 por cada acento.

En cada trimestre os alumnos terán que ler obrigatoriamente un libro de lectura indicado polo profesor a comezo do trimestre. O profesor avaliará esta tarefa mediante fichas de actividades que facilitan a comprensión da lectura do libro ou ben mediante unha proba escrita con preguntas ou tipo test sobre o libro lido.

1º TRIMESTRE : Memorias dun neno labrego. Xosé Neira Vilas. Xerais.

2º TRIMESTRE: Quen dá a quenda? Héctor Cajaraville. Xerais

3º TRIMESTRE: O pazo baleiro. Xabier P.Docampo. Xerais.

3. AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA.

A proba extraordinaria de xuño versará sobre os contidos desenvolto durante todo o curso académico e consistirá nun exame escrito de preguntas tipo test, desenvolvemento de contidos da materia, ou preguntas de respostas breves. Poderaselles entregar alguna ficha de reforzo para entregar o día da proba extraordinaria. Neste caso os traballos suporán o 30% e o exame o 70% da nota final.

4. AVALIACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES.

Cando o alumno promocionase con nota negativa en lingua e literatura galega e lingua e literatura castelá do curso anterior, a avaliación destas corresponderá ao profesor ou profesora da materia respectiva do curso actual, de acordo cos criterios establecidos polo departamento.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

O alumno terá un seguimento especial por parte do profesor. O departamento conta con material de apoio para reforzar ou recuperar contidos do curso anterior, polo que o profesor, se o considera oportuno, esixirá ao alumno traballo complementario que o axude a aprobar a materia.

Para avaliar a materia pendente de **1º** o profesor optará por realizar unha **proba teórica**, en data por determinar no mes de maio, e /ou ben mediante a realización dalgún **traballo escrito** a entregar no 3º trimestre. O contido do mesmo será especificado polo profesor pero en todo caso conterá preguntas guiadas sobre literatura, ortografía, gramática, sintaxe, e léxico. Se o profesor xulga positivamente o traballo, o alumno terá superada a materia. No caso de que non se entregue o traballo o alumno obterá unha nota negativa e non superará a materia.

Na proba escrita que se realizará no mes de maio o alumno deberá obter un mínimo dun 5 para superar a materia que fará media coa nota conseguida no traballo, se é o caso.

Considerarase superada a asignatura de 1º en todos os casos cando o alumno aprobara a materia de 2º

8. EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

A partir do traballo cos desempeños competenciais, obteranse diversas evidencias de aprendizaxe, vinculadas aos estándares que inclúe o currículo de cada materia. Para rexistralas, utilizaremos portfolios de aprendizaxe na aula, o que fai necesario que, ao longo das distintas unidades didácticas, se planifiquen a realización e a recollida de probas que mostren o nivel de consecución do estándar, así como a súa evolución ao longo do curso.

No anexo de avaliación preséntase un posible guión para a súa realización.

As evidencias que podemos recoller na área de Lingua Galega e Literatura poden ser:

- Actividades do libro, da Proposta didáctica ou dos recursos dixitais que traballen explicitamente sobre os estándares definidos na unidade.
- Mapas mentais ou conceptuais elaborados polos alumnos e as alumnas.
- Documentos e material multimedia realizados polo alumnado.
- Probas escritas que recollan os estándares de aprendizaxe.
- Ferramentas de autoavaliación e coavaliación do traballo na aula.

10. RECURSOS DIDÁCTICOS

Suxerimos o uso dos materiais seguintes, que inclúen tanto materiais para o alumnado como para o profesorado:

- O libro do alumnado para a área de Lingua Galega e Literatura 2.º ESO.
- A Proposta didáctica para Lingua Galega e Literatura 2.º ESO.
- Os recursos da Proposta didáctica, que recollen lecturas complementarias; fichas de traballo de reforzo e de ampliación; material para o desenvolvemento das competencias; plan lector e a Adaptación curricular.
- O xerador de probas escritas de avaliación.
- O libro dixital.
- Os recursos que se ofrecen na web www.anayaeducacion.es.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- Os cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.
- As propostas de traballo do caderno Portfolio.

11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E INCLUSIÓN

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Á hora de establecer as medidas de atención á diversidade e inclusión habemos de recompilar, en primeiro lugar, diversa información sobre cada grupo de alumnos e alumnas; como mínimo, debe coñecerse a relativa a:

- O número de alumnos e alumnas.
- O funcionamento do grupo (clima da aula, nivel de disciplina, atención...).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto ao desenvolvemento de contidos curriculares.
- As necesidades que se puidesen identificar; cómpre pensar nesta fase en como se poden abordar (planificación de estratexias metodolóxicas, xestión da aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas, etc.).
- As fortalezas que se identifican no grupo en canto aos aspectos competenciais.
- Os desempeños competenciais prioritarios que hai que practicar no grupo nesta materia.
- Os aspectos que se deben ter en conta ao agrupar os alumnos e as alumnas para os traballos cooperativos.
- Os tipos de recursos que se necesitan adaptar a nivel xeral para obter un logro óptimo do grupo.

Necesidades individuais

A avaliación inicial facilítanos non só coñecemento acerca do grupo como conxunto, senón que tamén nos proporciona información acerca de diversos aspectos individuais dos nosos estudantes. A partir dela poderemos:

- Identificar os alumnos ou as alumnas que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe. *(Débese ter en conta aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).*
- Saber as medidas organizativas a adoptar. *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).*
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai utilizar con cada un deles.
- Acoutar o intervalo de tempo e o modo en que se van avaliar os progresos destes estudantes.
- Fixar o modo en que se vai compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

Unidade 1

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Confín dos verdes castros

Descrición da unidade

Todas as unidades do libro ábrese cunha dobre páxina inicial ilustrada que contén un texto locutado e preguntas relacionadas con el; por unha parte, preténdese espertar o interese do alumnado pola cultura galega e, por outra, suxírese traballar a oralidade de xeito cooperativo. Nesta ocasión, a unidade comeza cun texto sobre os castros, parte fundamental do patrimonio de Galicia que é preciso valorar e protexer.

Pola súa banda, a comprensión escrita trabállase especialmente a partir da lectura inicial (para a que se escolleu e gravou un texto narrativo extraído da *Odisea*, de Homero) e do apartado de literatura, onde en cada unidade hai textos para comentar de xeito guiado.

As cuestións lingüísticas trátanse en diferentes apartados: o «Vocabulario» inclúe diversos exercicios para ampliar o léxico referido ás viaxes; a «Gramática» ofrece un primeiro achegamento á fonética e a fonoloxía coa presentación do sistema fonolóxico galego e, por último, a «Ortografía» repasa a diferenciación entre ditongos, tritongos e hiatos.

Na páxina dedicada a «Lingua e sociedade» preséntase o tema da diversidade lingüística e da situación das linguas no mundo e na «Literatura» faise unha introdución ás principais características da literatura (tanto a oral como a escrita).

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «O ciclope Polifemo» (Homero: *A Odisea*, Edicións Rodeira).
- **Lingua:** VOCABULARIO: AS viaxes. GRAMÁTICA: OS fonemas. ORTOGRAFÍA: A sílaba. Ditongos, tritongos e hiatos. LINGUA E SOCIEDADE: A diversidade lingüística. OBRADOIRO: A improvisación.
- **Literatura:** A características da literatura.

Neste primeiro «Obradoiro» do libro, traballarase sobre a improvisación oral e os aspectos lingüísticos que a caracterizan. Para finalizar, cada unidade péchase cunha dobre páxina titulada «Aplica o que sabes», que lle permitirá ao alumnado autoavaliar os coñecementos adquiridos. En conxunto, preténdese que adquiren os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico das viaxes.
- Cales son as unidades mínimas da lingua e que trazos distintivos definen o sistema vocálico do galego.
- Como se identifican os ditongos, os tritongos e os hiatos.
- Cantas linguas existen no mundo.
- Cales son as principais características dos textos literarios.
- Que ferramentas verbais e non verbais se poden empregar nunha improvisación oral.

Temporalización:

Setembro: ☐ ☐ ☒ ☒ Outubro: ☒ ☒ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo.
- Coñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coas viaxes.
- Identificar os fonemas vocálicos e consonánticos que forman o sistema fonolóxico galego.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- Dividir as palabras en sílabas e recoñecer os ditongos, tritongos e hiatos.
- Ser consciente da diversidade de linguas que existen no mundo.
- Distinguir as principais características da literatura.
- Coñecer os aspectos verbais e non verbais propios da improvisación oral.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	CSC, CCL
		LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	CCL, CSC
		LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL, CSC
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL, CSC
		LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CSC, CSIEE
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CCL

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, AAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos no proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CD, CAA
		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	CCL, CSC
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos	CCL
		LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.9.1. Sévese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CCL, CD
--	--	---	------------

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	- Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	- Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 1 de «Lingua e sociedade» - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades do «Obradoiro».

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades da «Gramática». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 1 de «Lingua e sociedade». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	- Actividades 10, 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	- Actividades 10, 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	- Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.8.2. Cínguense ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	- Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividades 1 e 2 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Vocabulario».

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades de comprensión do «Comentario da lectura».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Consulta da páxina que se suxire no recadro «Podes coñecer?», na apertura da unidade e mais das que se propoñen para resolver as actividades dos distintos apartados.
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades de expresión oral e análise do apartado «Comentario da lectura».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Textos de presentación da unidade e de cada apartado.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Consulta das páxinas que se suxiren no recadro «Podes coñecer?», na apertura da unidade. - Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 8, 9 e 10 da «Literatura». - Actividades 10, 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	- Actividade 1 do «Comentario da lectura». - Actividade 1 da «Gramática». - Actividade 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	- Actividades 8, 9 e 10 da «Literatura». - Actividades 10, 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	- Actividades 10, 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 5 do «Comentario da lectura».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario». - Actividade 1 de debate do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	- Actividades da «Gramática». - Actividades 8 e 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Ortografía». - Actividade 7 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades da «Ortografía». - Actividade 7 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura». - Actividade 5 do apartado de «Literatura».
LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura». - Actividade 5 do apartado de «Literatura».
LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	- Actividades 8, 9 e 10 da «Literatura».

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Opina acerca de temas propostos. Expón oralmente traballos de investigación. É capaz de improvisar e falar dun tema sen planificación previa.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Respectar as formas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Aplica as regras de quenda de palabra consensuadas na clase para debater.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas	Coñece e emprega os aspectos non verbais propios da comunicación oral.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

	situacións comunicativas.	
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a riqueza cultural que supón a diversidade lingüística existente no mundo.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, internet...).
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral. Utiliza programas informáticos para a creación dun libro dixital. Emprega programas de presentación de diapositivas enriquecidas con imaxes, vídeos...
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora os castros como parte do patrimonio galego que é necesario protexer e conservar.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Valora a beleza da paisaxe. Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

		da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	Valora e respecta a diversidade de opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Compórtase conforme aos distintos valores.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Mostra iniciativa á hora de intervir nos debates propostos.
	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Coordina as tarefas e os tempos nos traballos grupais.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais nas tarefas de aprendizaxe cooperativa.
	Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.	Asume riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e elabora fichas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados no desenvolvemento das tarefas.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
--	---	---

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Confín dos verdes castros».

- Comentamos en gran grupo a foto do castro de Baroña, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Buscamos información na Rede acerca doutros castros de interese e debatemos sobre a importancia de conservalos e protexelos.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («O ciclope Polifemo») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e a ilustración e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado coas viaxes.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Recoñecemos o fonema como a unidade mínima da lingua e analizamos o sistema fonolóxico do galego (tanto o vocálico coma o consonántico).

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Consultamos na Rede o *Dicionario de pronuncia da lingua galega*.

Tarefa 5: Identificamos a sílaba como golpe de voz e clasificamos as palabras.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 6: Recoñecemos os ditongos, os tritongos e os hiatos.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 7: Coñecemos a diversidade lingüística no mundo.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Vemos na Rede os vídeos de Manuel Núñez Singala e de Manuel Bermúdez e debatemos acerca das ideas que expoñen sobre a lingua galega.
- Consultamos o catálogo *Ethnologue* que recolle as linguas faladas no mundo.

Tarefa 8: Aprendemos as principais características da literatura.

- Lemos atentamente a información teórica do LA e facemos as primeiras actividades.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- Lemos os textos e contestamos as preguntas de comprensión.
- Elaboramos unha antoloxía de textos de literatura popular e publicamos un libro dixital.
- Realizamos a actividade dos RD.

Tarefa 9: Coñecemos estratexias para a improvisación oral.

- Lemos atentamente a información teórica, especialmente a táboa que inclúe os aspectos verbais e non verbais que caracterizan as improvisacións.
- Levamos a cabo varias improvisacións suxeridas nas actividades do «Obradoiro».

Tarefa 10: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Investigamos sobre a protagonista do texto e creamos unha presentación de diapositivas.
- Realizamos o test de autoavaliación dos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Repaso dos contidos xa estudados no curso anterior.
- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto sobre os castros e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento da aprendizaxe activa, do traballo colaborativo e da expresión oral.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fomento da expresión oral, tanto a planificada (mediante a exposición de traballos de investigación) como a improvisada (a través de simulacións de situacións e improvisación sobre temas diversos).
- Potenciación da capacidade reflexiva e crítica dos alumnos e das alumnas mediante a realización de coloquios e debates.
- Reforzo dos contidos que maior dificultade supoñan para o alumnado, a través dos repasos e da práctica continuada.
- Uso das novas tecnoloxías como fonte de coñecemento para elaborar posteriormente información propia e como ferramenta de enriquecemento para a presentación de traballos.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Posta en común en gran grupo a través do diálogo e a lectura colectiva, tras o traballo individual ou grupal.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 2

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Pallozas

Descrición da unidade

A apertura desta unidade está dedicada ás pallozas, co obxecto de espertar o interese e o respecto dos alumnos e das alumnas polo patrimonio cultural galego. A fotografía a dobre páxina vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

A lectura escollida neste caso é unha lenda suramericana que explica a orixe das cores dos paxaros, a partir da que se propoñen diferentes tarefas de comprensión no «Comentario da lectura». O apartado de «Vocabulario» céntrase no léxico referido aos animais, que se traballará por medio de actividades lúdicas. Pola súa banda, a sección de «Gramática» ocúpase da estrutura e da clasificación das palabras, mentres que na «Ortografía» se estudan os casos especiais de acentuación.

A sección «Lingua e sociedade» céntrase nas diferentes linguas faladas na Península Ibérica e na riqueza cultural que isto supón. A caracterización dos xéneros literarios e dalgúns subxéneros (especialmente a lenda e a fábula) serán obxecto de estudo do apartado de «Literatura».

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «As rechamantes plumas dos paxaros» (VV. AA.: *Popocatépetl. Lendas sudamericanas*, ed. Galaxia).
- **Lingua:** VOCABULARIO: Os animais. GRAMÁTICA: As palabras. ORTOGRAFÍA: Os casos especiais de acentuación. LINGUA E SOCIEDADE: As linguas da Península Ibérica. OBRADOIRO: A exposición oral.
- **Literatura:** Os xéneros literarios.

O «Obradoiro» continúa co traballo sobre a expresión oral comezado na primeira unidade e que, nesta ocasión, expón unha serie de consellos e estratexias para a realización planificada dunha exposición oral. Para rematar, como é habitual, ofrécense na dobre páxina titulada «Aplica o que sabes» actividades de avaliación dos coñecementos adquiridos a partir da lectura dun texto. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico dos animais.
- De que maneira se estruturan as palabras e como se clasifican.
- Cales son os casos especiais de acentuación.
- Que linguas se falan na Península Ibérica.
- Cales son os principais xéneros e subxéneros literarios.
- Que pasos hai que seguir para preparar unha exposición oral.

Temporalización:

Outubro: ☐ ☐ ☒ ☒

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha lenda.
- Coñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos animais.
- Distinguir a estrutura das palabras e a súa clasificación.
- Identificar os casos especiais de acentuación e aplicar as normas de acentuación.
- Coñecer as linguas que se falan na Península Ibérica.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

- Identificar os diferentes xéneros literarios, así como algúns subxéneros.
- Coñecer os pasos a seguir para levar a cabo unha exposición oral

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	CCL, CCEC

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA
		LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
		LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CCL, CAA
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, AAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.			
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos no proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CD, CAA
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	CCL

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LGB3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	CCL, CAA
B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	CCL, CSC
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
		LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero	CCL

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

vista empregado e o uso estético da linguaxe.	linguaxe.	literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	
B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL
		LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade 1 do apartado «Podes coñecer?». - Actividade 7 da «Literatura».
LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	- Actividade 7 da «Literatura».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado de «Gramática». - Actividades do «Obradoiro».

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	- Apartado «Obradoiro».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	- Actividade 1 do «Obradoiro».
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	- Actividade 1 do «Obradoiro».
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	- Actividade 1 do «Obradoiro».
LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividades 1, 2 e 11 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Vocabulario». - Actividades 1, 2, 3 e 4 de «Gramática».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades de comprensión do «Comentario da lectura».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Consulta da páxina que se suxire no recadro «Podes coñecer?», na apertura da unidade e mais das que se propoñen para resolver as actividades dos distintos apartados.
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividade 9 do «Comentario da lectura». - Actividade 14 da «Literatura».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Textos de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Consulta das páxinas que se suxiren no recadro «Podes coñecer?», na apertura da unidade. - Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 8, 9 e 10 do apartado de «Literatura». - Actividades 10, 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividade 14 do «Comentario da lectura». - Actividades 4 e 5 da «Literatura». - Actividade 9 do «Aplica o que sabes».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 6 do «Comentario da lectura». - Actividade 2 da «Literatura».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario». - Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividade 1 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades de «Gramática» e «Ortografía». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades de «Gramática» e «Ortografía». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 14 do «Comentario da lectura». - Actividades 4 e 5 da «Literatura». - Actividade 9 do «Aplica o que sabes».
LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	- Actividades do apartado de «Literatura».
LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	- Actividades do apartado de «Literatura».
LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	- Actividades do apartado de «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 14 do «Comentario da lectura». - Actividades 4 e 5 da «Literatura». - Actividade 9 do «Aplica o que sabes».

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Expón oralmente un traballo cunha planificación previa.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Coñece e emprega os aspectos non verbais nas súas exposicións orais.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a riqueza cultural que supón a diversidade lingüística existente en España.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, internet...).

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora as pallozas como parte do patrimonio galego que é necesario protexer e conservar.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Valora a beleza da paisaxe. Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar os dereitos e deberes da convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	Coñece a situación legal das linguas en España no marco da Constitución Española.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.

Programación Didáctica GALEGO 2º ESO

	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Ser constante no traballo superando as dificultades.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Coordina as tarefas e os tempos nos traballos grupais.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais nas tarefas de aprendizaxe cooperativa.
	Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.	Asume riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e elabora fichas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados no desenvolvemento das tarefas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Pallozas».

- Comentamos en gran grupo a foto da palloza do Cebreiro, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Realizamos a visita virtual ao Conxunto Etnográfico do Cebreiro e consultamos na Rede un vídeo sobre as características e os usos das pallozas.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («As rechamantes plumas dos paxaros») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e as ilustracións e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Ampliamos e aplicamos o léxico relacionado cos animais.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.
- Consultamos o documento sobre os réptiles, peixes e aves incluído nos RD.

Tarefa 4: Coñecemos como están estruturadas as palabras.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.

Tarefa 5: Aprendemos a clasificar as palabras segundo a súa estrutura e segundo o significado e a función sintáctica que desempeñan.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 6: Identificamos os casos especiais de acentuación e aplicamos os coñecementos adquiridos.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Consultamos no Apéndice as regras xerais de acentuación.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 7: Coñecemos as linguas que existen na Península Ibérica e a súa situación legal.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA e os artigos da Constitución Española referentes ás linguas.
- Localizamos na Rede os territorios de fóra de Galicia onde se fala Galicia.
- Situamos nun mapa da Península Ibérica as diferentes linguas.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 8: Distinguímos os xéneros literarios así como os principais subxéneros.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos os diferentes textos e contestamos as preguntas de comprensión.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 9: Coñecemos os pasos recomendados para a realización dunha exposición oral.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Seleccionamos un tema e preparamos a exposición oral.
- Avaliamos a nosa actuación e a dos nosos compañeiros e compañeiras.

Tarefa 10: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Inventamos un animal fantástico e escribimos un microconto.
- Investigamos sobre as supersticións relacionadas co moucho e o alacrán.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto sobre as pallozas e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, realizar investigacións e ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Fomento da expresión oral a través da práctica guiada das exposicións orais sobre temas de interese para o alumnado.
- Lectura daquelas partes da Constitución Española interesantes en canto á situación das linguas.
- Comparación de versións diferentes da mesma fábula, co fin de apreciar a riqueza cultural.
- Potenciación da capacidade creadora e artística do alumnado mediante a creación de textos literarios.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación e da avaliación do traballo feito polos compañeiros e as compañeiras co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 3

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Pan e queixo

Descrición da unidade

Esta unidade ábrese cunha dobre páxina dedicada ao pan e ao queixo, mostras da calidade da gastronomía galega. A fotografía vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

A novela *A praia dos afogados*, de Domingo Villar, é a lectura seleccionada nesta ocasión, a partir da que se propoñen diferentes actividades de comprensión no «Comentario da lectura». Xa que o fragmento incluído ten lugar na terraza dun restaurante, o «Vocabulario» céntrase no léxico relacionado coa hostelería e a gastronomía. Na sección de «Gramática» trabállase sobre a caracterización do substantivo e a frase nominal, mentres que na «Ortografía» se estuda o acento diacrítico.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») aborda o tema da situación legal das linguas en Galicia e recolle como exemplificación diferentes fragmentos dos textos lexislativos vixentes. As páxinas de «Literatura» comezan un bloque de varias unidades destinado ao xénero narrativo e están centradas no conto e na diferenciación entre conto popular e conto literario.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO dun fragmento d'*A praia dos afogados*, de Domingo Villar, ed. Galaxia.
- **Lingua:** VOCABULARIO: A gastronomía e a hostelería. GRAMÁTICA: O substantivo. ORTOGRAFÍA: O acento diacrítico. LINGUA E SOCIEDADE: A situación legal das linguas. OBRADOIRO: A narración de contos.
- **Literatura:** O conto.

O «Obradoiro» está enlazado coa literatura xa que propón consellos para a narración oral de contos. Por último, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico da gastronomía e a hostelería.
- Cales son as principais características dos substantivos.
- Que palabras levan acentuación diacrítica.
- Cal é a situación legal das linguas en Galicia.
- Cales son as principais características do conto e cales son as diferenzas entre o conto popular e o conto literario.
- Que pasos hai que seguir para preparar a narración dun conto.

Temporalización:

Novembro: ☐ ☐ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo dialogado.
- Coñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa gastronomía e a hostelería.
- Coñecer as características do substantivo así como as súas especificidades en canto ao xénero e ao número.
- Recoñecer o substantivo como núcleo das frases nominais.
- Coñecer e aplicar a acentuación diacrítica.

- Coñecer a situación legal das linguas en Galicia.
- Identificar os diferentes xéneros literarios, así como algúns subxéneros.
- Coñecer os pasos a seguir para levar a cabo unha narración oral dun conto.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia,	CCL, CSC

comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	e corrección.	cohesión e corrección.	
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	CSC, CAA
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA
		LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE

		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
		LGB1.9.5. Recoñece a avalúa erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos	B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e	LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en	CCL, CSC

intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	solicitudes.	situacións da vida cotiá.	
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun	CCL, CCC

incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	traballado na aula.	registro axeitado á situación comunicativa.	
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	CCL, CSC
B4.6. Situación legal das linguas do Estado español.	B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español.	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	CCL, CSC

B4.7. Prexuizos lingüísticos.	B4.5. Identificar os prexuizos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuizos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL, CSC
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos	CCL
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade <i>Na Rede</i> do «Obradoiro».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».

LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	- Actividade do «Comentario da lectura».
LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividades 1, 2 e 3 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Vocabulario». - Actividades 1, 2, 3 e 4 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	- Actividades 4 e 6 da «Literatura».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades de comprensión do «Comentario da lectura».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades 8 e 9 do «Comentario da lectura». - Actividade 8 da «Literatura».

LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	- Actividade 7 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Actividades do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 4 da «Literatura».
LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios	- Actividade 7 do «Obradoiro».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario». - Actividades do «Obradoiro».
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	- Actividade 3 do «Comentario da lectura».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Gramática» e da «Ortografía». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades de «Gramática» e «Ortografía». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	- Actividade 2 do «Comentario da lectura». - Actividades da «Gramática».
LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».

LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	- Actividade 2 do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	- Textos e actividades do apartado «Literatura».
LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	- Actividades do apartado «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.	Interioriza hábitos saudables en canto á alimentación.
	Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable do mesmo.	Ten unha actitude crítica fronte aos modelos estéticos do corpo difundidos pola publicidade.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron. Narra oralmente un conto cunha planificación previa.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Coñece e emprega os aspectos non verbais nas súas exposicións orais.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a riqueza cultural que supón a diversidade lingüística existente en España.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Sabe buscar e seleccionar información en diferentes fontes (dicionarios, internet...).

<i>Competencia dixital</i>	Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de internet para profundar e ampliar coñecementos.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.	Coñece a situación legal das linguas en Galicia.
	Desenvolver a capacidade de diálogos cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.

	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Compórtase conforme ao respecto dos distintos valores.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Favorece a creatividade a través da elaboración dos distintos textos.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Coordina as tarefas e os tempos nos traballos grupais.
	Contaixar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas e os obxectivos acadados.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais nas tarefas de aprendizaxe cooperativa.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados no desenvolvementos das tarefas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Pan e queixo».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Consultamos as ligazóns sobre as especialidades gastronómicas propias de Galicia e sobre as variedades de queixo con denominación de orixe.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («A praia dos afogados») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e as ilustracións e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Ampliamos e aplicamos o léxico referido á gastronomía e á hostelería.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Coñecemos a estrutura e as características dos substantivos en canto a xénero e número.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos as actividades interactivas dos RD.

Tarefa 5: Identificamos as frases nominais e as súas características.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 6: Identificamos e aplicamos a acentuación diacrítica.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Consultamos no Apéndice a listaxe das principais palabras con acento diacrítico.
- Realizamos as actividades do LA.
- Consultamos o documento sobre o sistema vocálico incluído nos RD.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 7: Coñecemos a situación legal das linguas en Galicia.

- Identificamos os diferentes textos lexislativos vixentes.
- Reflexionamos sobre varios artigos da *Lei de normalización lingüística* e sobre o contido dunha viñeta do Carrabouxo.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 8: Identificamos os contos como subxénero narrativo e diferenciamos entre conto popular e conto literario.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos os diferentes textos e contestamos as preguntas que se formulan.

Tarefa 9: Coñecemos os pasos recomendados para a realización dunha narración oral dun conto.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Seleccionamos ou inventamos un conto e preparamos a narración.
- Consultamos na Rede vídeos dos contacontos galegos máis coñecidos.
- Observamos as viñetas do exercicio 3 e contamos a historia a partir da secuenciación das imaxes.

Tarefa 10: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Creamos un libro de receitas de sobremesas de Nadal.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar.
- Audición do texto sobre o pan e o queixo e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc., e tamén para crear e presentar traballos con intención estética.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Fomento da expresión oral a través da práctica guiada das narracións orais de contos.
- Lectura dos artigos que se refiren ás linguas das principais leis vixentes en Galicia.
- Creación en grupos dun libro de receitas de sobremesas de Nadal (en papel ou en formato dixital).
- Fomento de hábitos de vida saudables a través do coñecemento da pirámide da alimentación e a elaboración dun menú semanal equilibrado.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación e da avaliación do traballo feito polos compañeiros e as compañeiras co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 4

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Eurocidades

Descrición da unidade

A unidade comeza cunha dobre páxina dedica ás eurocidades, é dicir, a aqueles municipios que chegaron a un acordo de unión co obxecto de compartir servizos e mellorar o seu desenvolvemento. A fotografía de Tui, pertencente á eurocidade Tui-Valença do Minho, vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

O texto narrativo escollido para a lectura inicial pertence á novela *As meigas de Lupa*, de María Solar, e a partir del propóñense diferentes actividades no «Comentario da lectura». Pola súa banda, o «Vocabulario» céntrase no estudo dos antropónimos, incluíndo os hipocorísticos e unha nota teórica sobre a orixe dos apelidos galegos. O apartado de «Gramática» xira arredor do adxectivo (facendo fincapé no xénero e no número) e na caracterización da frase adxectiva; por último, a «Ortografía» presenta a casuística de emprego das maiúsculas.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») aborda o tema da lusofonía, reforzando a importancia que ten para os galegos e as galegas ter unha orixe común coa lingua portuguesa. Por outra parte, o apartado de «Literatura» céntrase no estudo da tipoloxía das novelas tendo en conta a súa temática e ofrece varios exemplos cos que traballar.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «Lupa e os discípulos de Cristo» (María Solar: *As meigas de Lupa*, Edicións Xerais).
- **Lingua:** VOCABULARIO: Os antropónimos. GRAMÁTICA: O adxectivo. ORTOGRAFÍA: As maiúsculas. LINGUA E SOCIEDADE: A lusofonía. OBRADOIRO: A cohesión textual.
- **Literatura:** A novela.

Nesta ocasión, o «Obradoiro» cambia de temática abandonando a exposición oral e centrándose nos mecanismos de cohesión textual. Por último, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que son os antropónimos e os hipocorísticos e cal é a orixe dos principais apelidos galegos.
- Cales son as principais características dos adxectivos e da frase adxectiva.
- En que casos se empregan as letras maiúsculas.
- Cal é o ámbito da lusofonía.
- Que tipos de novela existen segundo a súa temática.
- Cales son os mecanismos de cohesión textual máis importantes.

Temporalización:

Novembro: ☐ ☐ ☐ ☒ Decembro: ☒ ☒ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo.
- Identificar os antropónimos e os hipocorísticos, así como a orixe dos principais apelidos galegos.
- Coñecer as características do adxectivo así como as súas especificidades en canto ao xénero e ao número.
- Recoñecer o adxectivo como núcleo das frases nominais.

- Coñecer e aplicar as normas de emprego das maiúsculas.
- Coñecer o ámbito da lusofonía e a orixe común do galego e do portugués.
- Identificar os diferentes tipos de novela segundo a súa temática.
- Coñecer os principais mecanismos de cohesión textual.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC

		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	CSC, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta	CCL, CAA

		libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	CCL, CD, CAA
		LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC

B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deixe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	CCL
		LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	CCL
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte,	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en	CCL, CAA

especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	
B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	CCL, CD
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	CCL, CAA
		LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	CCL
B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL, CAA

B4.6. A lusofonía	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.	CCL, CCEC
		LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.	CCL, CCEC, CD
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
		LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos	CCL, CCEC

adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	
B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.9.1. Sévese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CCL, CD

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	- Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiros/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	- Actividade 2 da «Literatura». - Actividade 11 do apartado «Aplica o que sabes».

LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividades 1 e 11 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Vocabulario». - Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 1, 6, 7 e 8 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura» e da «Literatura».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividades 8 e 12 do «Comentario da lectura» - Actividades 3 e 6 do «Vocabulario». - Actividades 7 e 10 da «Literatura». - Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura».
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Actividades do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	- Actividades 8 do «Comentario da lectura» - Actividades 3 e 6 do «Vocabulario». - Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade». - Actividade 1 da «Literatura». - Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	- Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura» e da «Literatura».
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura» e da «Literatura».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do

	«Comentario da lectura».
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	- Actividades do «Obradoiro».
LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	- Actividade 3 da «Literatura».
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 8 do «Comentario da lectura». - Actividade 2 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Gramática» e da «Ortografía». - Actividades 8, 9 e 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades da «Gramática» e da «Ortografía». - Actividades 8, 9 e 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura».

LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	- Textos e actividades do apartado «Literatura».
LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura».
LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos	- Actividade 8 do «Comentario da lectura».

e cita axeitada destes.	
-------------------------	--

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Coñece a orixe común do galego e do portugués e aprecia o espazo lingüístico da lusofonía.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Usa os seus coñecementos lingüísticos sobre o galego para comprender e traducir un texto escrito en portugués.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escrebe textos de diversa complexidade.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e en diferentes páxinas de internet.
	Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.	Comeza a distinguir algunhas fontes fiables fronte a outras que non o son.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.

	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega aplicacións actuais.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.

	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	Coordina as tarefas e os tempos nos traballos grupais.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais nas tarefas de aprendizaxe cooperativa.
<i>Aprender a aprender</i>	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as distintas intelixencias múltiples.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre seguir no proceso de aprendizaxe.	Reflexiona e organiza o seu traballo e as súas creacións de acordo cunhas pautas dadas.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Eurociudades».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: opinións, vivencias, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Consultamos a páxina web suxerida sobre a Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Lupa e os discípulos de Cristo») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e a ilustración e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos os antropónimos e os hipocorísticos.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario»..

Tarefa 4: Estudamos a estrutura e as características dos adxectivos en canto a xénero e número.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos as actividades interactivas dos RD.

Tarefa 5: Identificamos as frases adxectivas e as súas características.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD.

Tarefa 6: Coñecemos e aplicamos o uso das maiúsculas.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 7: Coñecemos o pasado común do galego e o portugués e valoramos o significado da lusofonía.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Lemos un texto en portugués e traducímolo ao galego.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 8: Diferenciamos os tipos de novela segundo a súa temática.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos os diferentes textos e contestamos as preguntas que se formulan.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 9: Aprendemos os mecanismos de cohesión textual.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Identificamos os mecanismos de cohesión e reescribimos un texto tendo en conta a teoría exposta.
- Observamos as viñetas do exercicio 3 e contamos a historia a partir da secuenciación das imaxes.

Tarefa 10: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Completamos a ficha da película *Star Wars VII*.
- Creamos unha ficha dun dos personaxes principais deste filme.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre as eurocidades e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballo en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Elaboración dunha enquisa en equipos para coñecer os gustos lectores do alumnado de primeiro ciclo da ESO.
- Potenciación da capacidade creadora do alumnado a través da escrita de textos literarios.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 5

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Verbum - Casa das Palabras

Descrición da unidade

A dobre páxina inicial ten como protagonista ao museo Verbum - Casa das Palabras, situado en Vigo, xunto á praia de Samil. A fotografía vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

O texto escollido para a lectura inicial pertence á novela *Noite de voraces sombras*, de Agustín Fernández Paz, e recolle dúas das cartas que unha muller lle envía a Moncho, o seu amado, nos tempos da Guerra Civil e da posguerra; a partir deste texto, propóñense diferentes actividades no «Comentario da lectura» centradas nas cartas e nas características que o diferencian dos correos electrónicos. En consecuencia, o «Vocabulario» desta unidade estuda o léxico referido á comunicación (tanto a oral como a escrita). Pola súa parte, o apartado de «Gramática» traballa sobre o pronome persoal (facendo fincapé no xénero e no número) e a colocación do pronome persoal átono. Por último, a «Ortografía» presenta as regras de uso de varios signos de puntuación (o punto, a coma e o punto e coma).

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») céntrase na situación do galego na actualidade e analiza os niveis de competencia da poboación. Por outra parte, o apartado de «Literatura» continúa co bloque dedicado ao xénero narrativo e analiza nesta ocasión a figura do narrador.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «A carta » (Agustín Fernández Paz: *Noite de voraces sombras*, Edicións Xerais).
- **Lingua:** VOCABULARIO: A comunicación. GRAMÁTICA: O pronome persoal. ORTOGRAFÍA: Punto, coma e punto e coma. LINGUA E SOCIEDADE: O galego hoxe. Niveis de competencia. OBRADOIRO: O esquema.
- **Literatura:** O narrador.

O «Obradoiro» presenta o esquema como técnica de estudo e síntese dun texto. Para finalizar, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico da comunicación.
- Cales son os pronomes persoais tónicos e cales os átonos.
- Cales son as regras de colocación do pronome átono.
- En que casos se empregan o punto, a coma e o punto e coma.
- Cal é a situación do galego na actualidade.
- Cales son os tipos de narrador máis habituais.
- Que características deben ter os esquemas e que tipos existen.

Temporalización:

Xaneiro: ☐ ☐ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto epistolar.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa comunicación.
- Identificar pronomes persoais e as súas contraccións, substituír frases nominais polo pronome correspondente e colocar axeitadamente o pronome átono.
- Coñecer e aplicar as normas de uso do punto, da coma e do punto e coma.

- Coñecer a situación do galego na actualidade e os niveis de competencia da poboación.
- Identificar os diferentes tipos de narrador.
- Coñecer as principais características dos esquemas e a súa tipoloxía.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL

		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA

		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	CCL, CSC
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC

B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	CCL
		LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	CCL
B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	CCL, CD, CSC
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL

B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
B4.4. Situación sociolingüística do galego.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	CCL

B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
		LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL
B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	- Actividade 3 da «Literatura». - Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividade 8 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividades 1, 2 e 3 do apartado «Aplica o que sabes».

LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	- Actividade 3 da «Literatura». - Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividade 7 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e o apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividades do apartado «Podes coñecer». - Actividades 8 e 10 da «Literatura».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura».
LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	- Actividades de comprensión «Comentario da lectura». - Actividades 4 e 5 do «Vocabulario».
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividades do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Actividades 8 e 10 da «Literatura».
LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	- Actividade 13 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura» e da «Literatura». - Actividade 13 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».

LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	- Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividade 7 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	- Actividades da «Ortografía».
LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	- Actividades 8 e 9 do «Comentario da lectura».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	- Actividade 3 da «Literatura».
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividades 8 e 9 do «Comentario da lectura».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 3 da «Literatura».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades de «Gramática» e «Ortografía». - Actividade 11 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades de «Gramática» e «Ortografía». - Actividade 11 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	- Actividades da «Ortografía».
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 8 do «Comentario da lectura».
LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».

doutros contextos e analiza as diferenzas.	
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	- Actividades do apartado «Literatura».
LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	- Actividades da «Literatura».
LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 8 do «Comentario da lectura».

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.	Elabora e analiza gráficos.
	Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.	Interpreta datos recollidos polo Instituto Galego de Estatística.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escrebe textos de diversa complexidade.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.

	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.

<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Verbum - Casa das palabras».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Realizamos un paseo virtual polo museo e consultamos a programación e os obradoiros que ofrecen na actualidade.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («A carta») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e as ilustracións e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos o léxico referido á comunicación.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Estudamos os tipos de pronomes (átonos e tónicos) e as súas contraccións.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 5: Aprendemos a colocar o pronome persoal átono.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD.
- Realizamos as actividades interactivas dos RD.

Tarefa 6: Coñecemos e aplicamos as regras de uso do punto, da coma e do punto e coma.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD.

Tarefa 7: Coñecemos os niveis de competencia actual da poboación en lingua galega.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Elaboramos un gráfico a partir dos datos do Instituto Galego de Estatística e analizamos a información que achegan.

Tarefa 8: Identificamos os tipos de narrador nun texto.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos os diferentes textos e contestamos as preguntas que se formulan.
- Vemos o vídeo de homenaxe a Xosé Neira Vilas e ao personaxe de Balbino.
- Consultamos a páxina web casa de Ana Frank e informámonos acerca da súa biografía.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 9: Coñecemos e aplicamos a técnica de elaboración de esquemas.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Elaboramos un esquema a partir dunha noticia.

Tarefa 10: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Escribimos a nosa opinión sobre o texto extraído da revista *Zen mente*.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre Verbum - Casa das Palabras e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento das técnicas de estudo relacionadas coa síntese e a organización da información (esquema de chaves, esquema numérico).
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballo en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Observación, análise e creación de gráficos a partir duns datos.
- Potenciación dunha actitude reflexiva e crítica fronte ao emprego excesivo por parte da xuventude das novas tecnoloxías.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.

- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 6

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Fisterra, a fin do mundo

Descrición da unidade

A unidade comeza cunha dobre páxina inicial protagonizada polo cabo Fisterra, considerado a fin do mundo. A fotografía vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

O texto escollido para a lectura inicial é «Stavanger», extraído da novela de Andrea Maceiras *Europa Express*, no que un grupo de amigos fan un Interraíl ao rematar o Bacharelato; a partir deste texto, propóñense diferentes actividades no «Comentario da lectura». Debido á que a lectura está ambientada no porto de Stavanger, o «Vocabulario» trata, nesta ocasión, o léxico referido á navegación (tanto aos diferentes tipos de embarcacións, como ás partes das que estas se compoñen). Pola súa parte, na «Gramática» iníciase o traballo sobre os verbos, que continuará na unidade seguinte, facendo fincapé nos diferentes modos e tempos verbais. Pola súa banda, a «Ortografía» pecha o bloque de dúas unidades centradas na puntuación e recolle as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos, das comiñas e das raías.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») aborda a valoración social da lingua galega e os niveis de uso da poboación, a través da observación de dous gráficos do Instituto Galego de Estatística. Por outra parte, o apartado de «Literatura» remata o bloque dedicado ao xénero narrativo analizando os personaxes, o espazo e o tempo.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «Stavanger» (Andrea Maceiras: *Europa Express*, Edicións Xerais).
- **Lingua:** VOCABULARIO: A navegación. GRAMÁTICA: O verbo. ORTOGRAFÍA: Dous puntos, puntos suspensivos, comiñas e raías. LINGUA E SOCIEDADE: A valoración social da lingua. OBRADOIRO: O mapa conceptual.
- **Literatura:** Personaxes, espazo e tempo.

O «Obradoiro» presenta o mapa conceptual como técnica de estudo e síntese dun texto. Por último, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico da navegación.
- Cales son os constituíntes do verbo, os modos e os tempos verbais.
- En que casos se empregan os dous puntos, os puntos suspensivos, as comiñas e as raías.
- Cal é a valoración social da lingua galega.
- Que tipos de personaxes, espazo e tempo existen no xénero narrativo.
- Que son os mapas conceptuais e que características deben ter.

Temporalización:

Xaneiro: ☐☐☐☒ Febreiro: ☒☐☐☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa navegación.
- Identificar os constituíntes dos verbos, os modos, os tempos verbais e as formas nominais.
- Coñecer e aplicar as normas de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos, das comiñas e das raías.

- Coñecer a valoración social da lingua galega.
- Identificar os diferentes tipos de personaxes, espazo e tempo propios do xénero narrativo.
- Coñecer as principais características dos mapas conceptuais e elaboralos a partir dun modelo.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión	CCL, CSC

		e corrección.	
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA

nas prácticas orais formais e informais.	grupo.	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
		LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL, CSC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA

		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	CCL
		LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL

		LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	CCL
		LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL

B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL

		LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	CCL, CSC
B4.4. Situación sociolingüística do galego.	B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	CCL
B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL, CSC
B4.7. Prexuízos lingüísticos.	B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	CCL, CSC
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha	CCL

dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL
B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade 1 do apartado «Podes coñecer?».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».

LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes». - Actividade 1 do «Obradoiro».
LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	- Actividade 2 da «Literatura». - Actividade 1 do «Obradoiro».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividades 1, 2 e 3 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	- Actividade 3 da «Literatura». - Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividade 7 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e o apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividades do apartado «Podes coñecer?» - Actividade 11 do «Comentario da lectura». - Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividade 14 do «Aplica o que sabes».

LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Textos de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Actividades do apartado «Podes coñecer?» - Actividade 11 do «Comentario da lectura». - Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividade 14 do «Aplica o que sabes».
LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	- Actividade 1 do «Obradoiro». - Actividade 7 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura». - Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	- Actividades da «Ortografía».
LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura». - Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura». - Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de	- Actividade 2 do apartado «Lingua e sociedade».

tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividade 13 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 2 da «Literatura».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Gramática» e da «Ortografía». - Actividades 10, 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades da «Gramática» e da «Ortografía». - Actividades 10, 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	- Actividades da «Ortografía». - Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	- Actividades da «Gramática». - Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 13 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».

normalización da lingua galega.	
LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 13 do apartado «Aplica o que sabes».

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
	Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.	É capaz de analizar un gráfico.
	Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.	Interpreta os datos recollidos nos gráficos do Instituto Galego de Estatística.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Aplica os coñecementos adquiridos e baséase en modelos dados para a creación de textos propios de carácter literario.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas de comunicación.

	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Aplica os seus coñecementos sobre a lingua para localizar información.
	Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escribe textos de diversa complexidade.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega as aplicacións máis recentes.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Transmite sentimentos, emocións e sensacións en textos propios de carácter literario.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.

	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmíttello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en

	aprendizaxe.	favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera distintas extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Fisterra, a fin do mundo».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Realizamos un paseo virtual polo museo e consultamos a programación e os obradoiros que ofrecen na actualidade.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («Stavanger») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e a ilustración e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos o léxico referido á navegación.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Estudamos os constituíntes do verbo, os modos e tempos verbais e as formas nominais.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos as actividades interactivas dos RD.

Tarefa 5: Coñecemos e aplicamos as regras de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos, das comiñas e das raías.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD.
- Realizamos as actividades de repaso sobre puntuación incluídas no documento dos RD.

Tarefa 6: Coñecemos a valoración social da lingua galega.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Observamos os gráficos sobre os niveis de uso do galego por parte da poboación e analizamos os datos.
- Escribimos un texto coas conclusións obtidas tras a análise dos gráficos.

Tarefa 7: Identificamos os diferentes tipos de personaxes, espazo e tempo nas obras narrativas.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos os diferentes textos e contestamos as preguntas que se formulan.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 8: Coñecemos e aplicamos a técnica de elaboración dos mapas conceptuais.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Escollemos un tema e creamos un mapa conceptual enriquecido con imaxes.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Elaboramos unha presentación sobre o tema «xogos de onte e hoxe».
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre Fisterra e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento das técnicas de estudo relacionadas coa síntese e a organización da información (elaboración de mapas conceptuais).
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc. e tamén para a presentación e o enriquecemento visual dos traballos.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Observación e análise de gráficos.
- Potenciación da capacidade creadora do alumnado mediante a escritura de textos literarios.
- Fomento da habilidade investigadora dos alumnos e das alumnas a través da realización dun traballo comparativo entre os xogos tradicionais e os xogos actuais.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:

- <http://anayaeducacion.es>
- <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
- páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
 - Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
 - Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?
-

Unidade 7

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Camiño dos Faros

Descrición da unidade

A dobre páxina inicial xira arredor do Camiño dos Faros, unha ruta de sendeirismo á beira do mar que percorre a Costa da Morte. A fotografía vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

O episodio da baía de Vigo, pertencente á novela *Vinte mil leguas baixo os mares*, de Jules Verne, é o escollido para a lectura; a partir deste texto, propóñense diferentes actividades no «Comentario da lectura». Pola súa banda, o «Vocabulario» trata o léxico referido aos medios de transporte e engade unha nota teórica sobre as palabras rematadas en *-iño/-iña* e *-ino/-ina*. No apartado de «Gramática» estúdase a conxugación dos verbos regulares (incluídos aqueles que presentan alternancia vocálica) e dos irregulares. A «Ortografía» abre unha serie de unidades centradas no uso dalgunhas grafías complexas para o alumnado e, nesta ocasión céntrase nas regras de uso do *b* e do *v*.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») trata os procesos de normalización e normativización da lingua e anima o alumnado a reflexionar e debater sobre a presenza da lingua galega en diferentes ámbitos. Por outra parte, o apartado de «Literatura» estuda a poesía lírica e establece as principais diferenzas entre a lírica tradicional e a lírica culta.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «A baía de Vigo» (Jules Verne: *Vinte mil leguas baixo os mares*, Edicións Xerais).
- **Lingua:** VOCABULARIO: Os medios de transporte. GRAMÁTICA: Verbos regulares e irregulares. ORTOGRAFÍA: O uso do *b* e do *v*. LINGUA E SOCIEDADE: Normalización e normativización. OBRADOIRO: O resumo.
- **Literatura:** A poesía lírica.

O «Obradoiro» céntrase no resumo e remata así o bloque de unidades dedicadas ás técnicas de síntese da información. Por último, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico dos medios de transporte.
- Como se conxugan os verbos regulares e os irregulares.
- Cales son as normas de uso do *b* e do *v*.
- En que consisten os procesos de normalización e normativización da lingua.
- Cales son as características da poesía lírica.
- Cales son as diferenzas entre a lírica tradicional e a lírica culta.
- Como se elabora un bo resumo.

Temporalización:

Febreiro: ☐ ☐ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto narrativo.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos medios de transporte.
- Coñecer a conxugación dos verbos regulares e dos irregulares.
- Aplicar as normas de uso do *b* e do *v*.

- Identificar os procesos de normalización e normativización da lingua.
- Distinguir as características da poesía lírica.
- Coñecer as diferenzas entre a lírica tradicional e a lírica culta.
- Coñecer e aplicar a técnica para a elaboración dun resumo.

Unidade 8

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Oleiros de Gundivós

Descrición da unidade

Esta unidade comeza cunha dobre páxina sobre a olería de Gundivós, unha das mostras máis representativas da artesanía galega. A fotografía vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

Nesta ocasión, o texto de lectura da unidade é un poema de Celso Emilio Ferreiro extraído do poemario *O soño sulagado*, que fala dos medos propios da infancia; a partir desta lectura, propóñense diferentes actividades no «Comentario da lectura» e, no vocabulario, trabállase sobre o léxico relacionado cos seres míticos que moitas veces protagonizan os medos dos nenos e as nenas. No apartado de «Gramática» clasifícanse as oracións desde diferentes ópticas: segundo a actitude do falante, segundo o predicado e segundo a voz verbal. Pola súa banda, a «Ortografía» céntrase no uso do *h*, facendo fincapé naquelas palabras que presentan unha grafía diferente con respecto ao castelán.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») está dedicada aos préstamos lingüísticos, tendo en conta tanto a lingua de orixe como os diferentes procedementos de entrada. Por outra parte, o apartado de «Literatura» continúa co estudo da lírica e céntrase na análise dos elementos propios da versificación (métrica, distribución dos acentos e rima) e nas características dos diferentes tipos de estrofa e de poema.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «O medo» (Celso Emilio Ferreiro: *O soño sulagado*).
- **Lingua:** VOCABULARIO: Os seres míticos. GRAMÁTICA: A oración. ORTOGRAFÍA: O uso do *h*. LINGUA E SOCIEDADE: Os préstamos. OBRADOIRO: A colaxe.
- **Literatura:** As formas poéticas.

O «Obradoiro» pretende desenvolver a capacidade creativa e artística do alumnado mediante a elaboración de colaxes e a posterior creación dunha exposición na aula. Por último, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico dos seres míticos.
- Como se clasifican os diferentes tipos de oración.
- Cales son as normas de uso do *h*.
- Que son os préstamos e cales son os procedementos de entrada na lingua.
- Cales son os elementos propios da versificación.
- Cales son os principais tipos de estrofa e de poema.
- En que consisten as colaxes.

Temporalización:

Marzo: ☐ ☐ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar un texto poético.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado cos seres míticos.

- Clasificar as oracións segundo diferentes criterios (a actitude do falante, o predicado e a voz verbal).
- Coñecer e aplicar as normas de uso do *h*.
- Identificar os préstamos e os procedementos de entrada das palabras na lingua.
- Distinguir os elementos propios da versificación (a métrica, a distribución dos acentos e a rima).
- Identificar algúns tipos de estrofa e de poema.
- Coñecer e aplicar a técnica de elaboración de colaxes.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC

		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	CSC, CAA
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA
		LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os	CCL, CSC, CSIEE

		xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL

		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA

B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL

B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA
B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL
B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as	B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas,	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito	CCL, CAA

linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	CCL
B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL

B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade do apartado «Podes coñecer?».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	- Actividade 4 do «Comentario da lectura».

LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	- Actividade 9 do «Comentario da lectura».
LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	- Actividade 4 do «Vocabulario».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	- Actividade 4 do «Vocabulario».
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	- Actividade 4 do «Vocabulario».
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	- Actividade 4 do «Vocabulario».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	- Actividade 7 do «Comentario da lectura». - Actividade 4 da «Literatura».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividade 1 e 14 do «Comentario da lectura». - Actividades 1, 2 e 6 do «Vocabulario». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 1 e 2 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e o apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividades do apartado «Podes coñecer?» - Actividades 1, 4, 5 e 6 do «Vocabulario».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura».
LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	- Actividade 1 do «Obradoiro».

LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Actividades do apartado «Podes coñecer?» - Actividades 1, 4, 5 e 6 do «Vocabulario».
LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	- Actividade 1 e 14 do «Comentario da lectura». - Actividades 1, 2 e 6 do «Vocabulario». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 1 e 2 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	- Actividade 8 da «Literatura».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades que impliquen interacción cos demais.
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	- Actividade 4 do «Vocabulario».
LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	- Actividade 7 do «Comentario da lectura». - Actividade 4 da «Literatura».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 7 do «Comentario da lectura». - Actividade 4 da «Literatura».
LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	- Actividade 2 do «Obradoiro».

LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	- Actividade 1 e 14 do «Comentario da lectura». - Actividades 1 e 6 do «Vocabulario». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 1 e 2 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Ortografía».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividad da «Ortografía».
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 15 do «Comentario da lectura». - Actividade 14 do «Aplica o que sabes».
LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	- Actividades da «Gramática». - Actividade 5 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	- Actividades da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	- Actividades 3, 4, 5, 6, 7, 8 e 9 da «Literatura».

LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 15 do «Comentario da lectura». - Actividade 14 do «Aplica o que sabes».

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de texto creativamente con sentido literario.	Continúa o crea poemas con sentido literario.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Aplica os seus coñecementos sobre a lingua para localizar información.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega as aplicacións máis recentes.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.

<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Valora o contacto entre as linguas e a cesión de palabras que designan conceptos para os que non existía un termo específico.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Expresa sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.

	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Elabora resumos para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de

		maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
--	--	---

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Oleiros de Gundivós».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: curiosidades, opinións...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Vemos o documental suxerido sobre a alfarería de Gundivós.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («O medo») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e as ilustracións e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos o léxico referido aos seres míticos.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Coñecemos as diferentes clasificacións da oración: segundo a actitude do falante, segundo o predicado e segundo a voz verbal.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos a actividade dos RD.

Tarefa 5: Coñecemos e aplicamos as regras de uso do *h*.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 6: Coñecemos o que son os préstamos, as linguas de orixe e os procedementos de entrada máis habituais.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Consultamos no dicionario a orixe das palabras indicadas.

Tarefa 7: Coñecemos os elementos principais da versificación.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 8: Identificamos os tipos de estrofa e de poema máis habituais.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos o texto «A filla do rei» e contestamos as preguntas que se formulan.

Tarefa 9: Coñecemos e aplicamos a técnica de elaboración das colaxes.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Escollemos un poema e seguimos as instrucións.
- Facemos unha exposición ou creamos un libro dixital cos nosos traballos.

Tarefa 10: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Realizamos unha presentación sobre os diferentes camiños empregando as novas tecnoloxías.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre os Oleiros de Gundivós e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc. e tamén para a presentación e o enriquecemento visual dos traballos a través de diferentes aplicacións.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Observación e análise de diferentes mapas sobre rutas de sendeirismo (especialmente as referidas ao Camiño de Santiago).
- Potenciación dunha actitude crítica fronte á imaxe discriminatoria asociada á muller nalgúns textos.
- Fomento da creatividade a través da creación de colaxes e da posterior montaxe dunha exposición.
- Potenciación da capacidade creadora do alumnado mediante a creación de textos literarios.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.

- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA
		LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA

		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC

B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións e exposición de conclusións).	B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo (pedir aclaracións, intercambiar opinións e expor conclusións).	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.	CCL, CSC
		LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL, CSC
B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	CAA
		LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC

		LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL, CSC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA

B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
		LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	CCL, CD

B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	CCL
		LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse	CCL, CCC

amplio e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	CCL, CAA
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
		LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	CCL
		LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.	CCL, CSC
B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de	B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no	LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a	CCL, CSC

actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	
B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia	LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	CCL
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	CCL

B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	CCL
---	---	---	-----

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade 4 do apartado «Lingua e sociedade». - Actividade 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	- Actividade 4 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- Escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».

LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura». - Actividade 5 da «Literatura». - Actividades 8, 9 e 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	- Actividade 5 da «Literatura». - Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	- Actividade 5 da «Literatura». - Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	- Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	- Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e

	sociedade». - Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	- Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	- Actividade 7 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividade 1 do «Comentario da lectura». - Actividades 1 e 2 do «Vocabulario». - Actividade 1 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e o apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividades do apartado «Podes coñecer?» - Actividade 13 do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 2, 4 e 5 da «Literatura». - Actividade 8, 9 e 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Actividades do apartado «Podes coñecer?» - Actividade 13 do «Comentario da lectura». - Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 2, 4 e 5 da «Literatura». - Actividade 8, 9 e 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	- Actividade 1 e 2 do «Vocabulario».

LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	- Actividade 5 da «Literatura».
LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura». - Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	- Actividade 5 da «Literatura». - Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	- Actividade 5 da «Literatura». - Actividade 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 7 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	- Actividade 5 da «Literatura». - Actividade 10 do «Aplica o que sabes».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».

LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	- Actividades 1, 2 e 5 do «Vocabulario».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades de «Gramática» e «Ortografía». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades de «Gramática» e «Ortografía». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	- Actividades da «Gramática». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	- Actividade 5 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	- Actividade do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura» e da «Literatura».
LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	- Actividades da «Literatura».

LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	- Lectura da unidade e actividades do «Comentario».
--	--

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do noso contorno.	Respecta os seres vivos e o seu hábitat.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas de comunicación, especialmente nos debates.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.

	Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.	Aplica os seus coñecementos sobre a lingua para localizar información.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Crea presentacións empregando diferentes aplicacións a partir dos coñecementos adquiridos na Rede.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega as aplicacións máis recentes.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de

		diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes

		extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Camiño dos Faros».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Consultamos a web *Camiño dos Faros* e marcamos nun mapa os principais puntos de interese desta ruta.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («A baía de Vigo») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e as ilustracións e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos o léxico referido aos medios de transporte.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Estudamos a conxugación dos verbos regulares e dos irregulares.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Consultamos no Apéndice a conxugación dos verbos.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos as actividades de repaso incluídas no documento das RD.

Tarefa 5: Coñecemos e aplicamos as regras de uso do *b* e do *v*.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 6: Distinguímos os procesos de normalización e normativización da lingua.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Coñecemos diferentes campañas de promoción do galego e reflexionamos sobre as ideas que expoñen e sobre a presenza da lingua en diferentes ámbitos.

Tarefa 7: Identificamos as principais características da poesía lírica.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 8: Coñecemos as principais diferenzas entre a lírica tradicional e a lírica culta.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos os diferentes textos e contestamos as preguntas que se formulan.

Tarefa 9: Coñecemos e aplicamos a técnica de elaboración dos resumos.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Facemos o resumo do texto proposto seguindo as pautas dadas.

Tarefa 10: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Realizamos unha presentación sobre os diferentes camiños empregando as novas tecnoloxías.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre o Camiño dos Faros e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fomento das técnicas de estudo relacionadas coa síntese e a organización da información (elaboración de resumos).
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc. e tamén para a presentación e o enriquecemento visual dos traballos a través de diferentes aplicacións.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Actividades de reflexión e debate sobre a situación sociolingüística do galego.
- Observación e análise de diferentes mapas sobre rutas de sendeirismo (especialmente as referidas ao Camiño de Santiago).
- Potenciación dunha actitude crítica e reflexiva mediante a realización de debates e coloquios.
- Fomento da habilidade investigadora a través da realización dun traballo sobre as diferentes rutas do Camiño de Santiago.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.

- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 9

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Hórreos, cabazos e piornos

Descrición da unidade

As páxinas de apertura desta unidade están dedicadas aos hórreos, cabazos e piornos, mostra da arquitectura popular galega. A fotografía do inmeso hórreo de Carnota vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

A lectura da unidade presenta a canción *Saudade*, de Andrés do Barro (letra de Xabier Alcalá); o «Comentario da lectura» aumenta a súa extensión e, desde a interdisciplinabilidade coa música, trata o xénero da canción, propoñendo actividades a partir da lectura inicial, así como un achegamento á figura de Andrés do Barro e aos poetas galegos que foron musicados. En sintonía coa canción *Saudade*, o «Vocabulario» trata o léxico referido á paisaxe mariña. Por outra parte, o apartado de «Gramática» céntrase na estrutura básica da oración, presentando as características propias do suxeito e do predicado. A «Ortografía» ofrece información sobre as regras de uso do s e do x.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») estuda os estranxeirismos e recomenda o alumnado evitalos, pois empobrecen a lingua. Por outra parte, o apartado de «Literatura» presenta os principais recursos estilísticos propios da linguaxe poética a través de numerosos textos.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «A canción: Saudade» (Andrés do Barro. Letra: Xabier Alcalá).
- **Lingua:** VOCABULARIO: A paisaxe mariña. GRAMÁTICA: O suxeito e o predicado. ORTOGRAFÍA: O uso do s e do x. LINGUA E SOCIEDADE: Os estranxeirismos. OBRADOIRO: As metáforas.
- **Literatura:** A linguaxe poética.

O «Obradoiro» presenta as metáforas como recurso enriquecedor da linguaxe poética e anima o alumnado non só a identificalas, senón tamén a crealas. Por último, a sección «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico da paisaxe mariña.
- Cales son os compoñentes da oración.
- Cales son as normas de uso do s e do x.
- Que son os estranxeirismos e como evitalos.
- Cales son os principais recursos da linguaxe poética.
- Que son as metáforas e como crealas.

Temporalización

Marzo: ☐ ☐ ☐ ☒ Abril: ☐ ☒ ☒ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha canción.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa paisaxe mariña.
- Coñecer a estrutura da oracións e os tipos de suxeito e de predicado.
- Aplicar as normas de uso do s e do x.

- Identificar os estranxeirismos para intentar evitalos.
- Recoñecer os principais recursos da linguaxe poética.
- Distinguir as metáforas e coñecer o método para crealas.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as Instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA
B1.4. Escoita crítica e reflexiva das mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas informativos.	B1.4. Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e identificar prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	CSC, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA

		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC

B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
		LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	CCL, CSC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA

		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA

		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD

B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA

B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL, CSC
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL

proprios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL
B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.2.2. Comprende e segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	- Actividade 18 do «Comentario da lectura». - Actividade 16 da «Literatura». - Actividades do «Obradoiro».
LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 da «Literatura».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».

LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	- Actividades do recadro «Podes coñecer?». - Actividades do «Comentario da lectura». - Actividade 15 da «Literatura». - Actividade 14 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	- Actividade 16 da «Literatura».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	- Actividade 16 da «Literatura».
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 da «Literatura».
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	- Actividade 16 da «Literatura».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	- Actividade 6 do «Comentario da lectura». - Actividade 1 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividade 1 do apartado «Podes coñecer?». - Actividades do «Vocabulario». - Actividades do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	- Actividades 7 e 8 da «Literatura».

LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividades do recadro «Podes coñecer?». - Actividades do «Comentario da lectura». - Actividade 15 da «Literatura». - Actividade 14 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Actividades do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Actividades do recadro «Podes coñecer?». - Actividades do «Comentario da lectura». - Actividade 15 da «Literatura». - Actividade 14 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	- Actividade 1 do apartado «Podes coñecer?». - Actividade 3 do «Vocabulario». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	- Actividade 13 do «Comentario da lectura».
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades que supoñen interacción cos demais.
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	- Actividade 19 do «Comentario da lectura». - Actividade 16 da «Literatura».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	- Actividade 6 do «Comentario da lectura». - Actividade 1 do apartado «Aplica o que sabes».

LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividade 18 do «Comentario da lectura». - Actividade 2 do «Obradoiro». - Actividade 14 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 6 do «Comentario da lectura». - Actividade 1 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	- Actividade 1 do apartado «Podes coñecer?». - Actividade 3 do «Vocabulario». - Actividade 6 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Ortografía».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades da «Ortografía».
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 18 do «Comentario da lectura». - Actividade 2 do «Obradoiro».
LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	- Actividades da «Gramática». - Actividades 11 e 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade». - Actividades 6 e 7 do apartado «Aplica o que sabes».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades do «Comentario da lectura» e da «Literatura».
LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	- Actividades da «Literatura».

LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	- Actividades da «Literatura».
LGB5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 18 do «Comentario da lectura». - Actividade 2 do «Obradoiro».

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Escribe cancións e poemas.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas básicas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas e no recitado de poemas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.

	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Nas composicións propias, expresa sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores e actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades	Asume as responsabilidades

	encomendadas e dar conta delas.	encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Optimiza o uso dos recursos dos que dispón.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Ten iniciativa propia.
	Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.	Asume riscos nos seus traballos con confianza.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional,	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico,

	interdependente...	emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	É consciente dos distintos procesos de aprendizaxe.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Hórreos, cabazos e piornos».

- Comentamos en gran grupo a fotografía do hórreo de Carnota, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Buscamos no dicionario cada un dos termos e consultamos na Rede información sobre o hórreo de Carnota e a arquitectura popular.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («A canción: Saudade») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o título e a ilustración e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita), informámonos sobre a figura de Andrés do Barro e escoitamos a canción na súa voz.
- Coñecemos diferentes versións musicadas de textos de poetas galegos.
- Cambiamoslle a letra a unha canción xa existente e a interpretamos.
- Facemos un mural para a aula sobre os nosos grupos de música galegos preferidos.
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos o léxico referido á paisaxe mariña.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Identificamos os compoñentes da oración: suxeito e predicado.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 5: Coñecemos os diferentes tipos de predicado.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RD.

Tarefa 6: Coñecemos e aplicamos as regras de uso do s e do x.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RD.

Tarefa 7: Recoñecemos e evitamos os estranxeirismos.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e dos RD.
- Reflexionamos a partir da viñeta de Luis Davila.

Tarefa 8: Distinguímos os principais recursos da linguaxe poética.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos os textos suxeridos e realizamos as actividades do LA.
- Preparamos un recitado e acompañámolo de música e imaxes.

Tarefa 9: Identificamos e creamos metáforas.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Realizamos as actividades do LA.
- Convertemos en graffiti os versos creados.

Tarefa 10: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Buscamos información sobre as distintas modalidades do surf e escribimos un texto sobre elas.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregáranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre a arquitectura popular e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Reforzo dos recursos propios da comunicación oral a partir do recitado de poemas: vocalización, pausas, ritmo, volume e postura.
- Fincapé na interdisciplinabilidade a partir da posibilidade de combinar a literatura con outras formas de expresión (música, imaxes...).
- Fomento da creatividade e das habilidades artísticas do alumnado mediante a creación de graffiti para decorar a aula a partir de versos propios e da elaboración dun mural cos seus grupos de música galegos preferidos.
- Fomento do gusto pola música galega e apreciación do valor da mesma.
- Traballlos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial e o da lectura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?

- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 10

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade

11. Autoevaluación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Canón do Sil

Descrición da unidade

Esta unidade comeza cunha fotografía a dobre páxina do Canón do Sil, no corazón da Ribeira Sacra que, como é habitual, vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

A lectura da unidade presenta nesta ocasión unha noticia sobre Javier Gómez Noya, campión do mundo de triatlón por quinta vez; así, o «Comentario da lectura» está centrado neste xénero xornalístico e nos seus rasgos máis identificativos; pola súa banda, o «Vocabulario» tratará o léxico referido á paisaxe de montaña. Noutra orde de cousas, o apartado de «Gramática» estuda os principais complementos da oración (complemento directo, complemento indirecto e complemento circunstancial), para seguir afondando na análise sintáctica. A «Ortografía», pola súa banda, remata o bloque de unidades centradas en grafías complexas e expón as regras de uso do *n* e do *ñ*.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») estuda os diferentes castelanismos que se producen habitualmente no galego (fonéticos e prosódicos, morfosintácticos, ortográficos, léxicos e semánticos) e recomenda o alumnado evitalos, pois ao igual que os estranxeirismos, empobrecen a lingua. Por outra parte, o apartado de «Literatura» presenta o xénero dramático cos seus subxéneros, e as diferenzas que existen entre o teatro clásico e o teatro actual.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «A noticia: Gómez Noya, campión do mundo de triatlón por quinta vez».
- **Lingua:** VOCABULARIO: A paisaxe de montaña. GRAMÁTICA: Os complementos (1). ORTOGRAFÍA: O uso do *n* e do *ñ*. LINGUA E SOCIEDADE: Os castelanismos. OBRADOIRO: Reelaborar textos.
- **Literatura:** O xénero dramático.

O «Obradoiro» propón a reelaboración de textos co obxectivo de mellorar a súa calidade, atendendo á orde das palabras e á súa cohesión. Por último, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario dunha noticia, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico da paisaxe de montaña.
- Cales son os principais complementos da oración.
- Cales son as normas de uso do *n* e do *ñ*.
- Cales son as principais características do xénero dramático.
- Como podemos reelaborar e mellorar un texto.

Temporalización:

Abril: ☐ ☐ ☐ ☒ Maio: ☒ ☒ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha noticia.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado coa paisaxe de montaña.
- Coñecer os principais complementos da oración: complemento directo, complemento indirecto e complemento circunstancial.
- Aplicar as normas de uso do *n* e do *ñ*.

- Identificar os castelanismos para intentar evitalos.
- Coñecer as principais características do xénero dramático.
- Aprender a reelaborar e mellorar unha produción escrita.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatória).	CSC, CCL
B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	CCL, CAA, CSIEE
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais e	CCL, CAA

ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	que se poidan asociar a ela.	propias e alleas e propón solucións para melloralas.	
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE

		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	CCL, CSC
		LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL, CSC
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativa.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios,	CCL, CAA

		antes e despois da lectura.	
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
		LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	CCL
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC

B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	CCL
		LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	CCL
		LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	CCL
		LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	CCL, CD
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL, CD, CSC

B2.11. Produción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	CCL, CD
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL

B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	CCL, CAA
		LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	CCL
B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL
B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	CCL, CAA
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
		LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	CCL, CSC

B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade do recadro «Podes coñecer?».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.2.2. Comprende e segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	- Actividade 6 do «Comentario da lectura».
LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	- Actividades 7 e 9 do «Comentario da lectura».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i>	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».

velar e fonema fricativo palatal xordo).	
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	- Actividades do recadro «Podes coñecer?». - Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	- Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	- Actividade 6 do «Comentario da lectura».
LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	- Actividade 6 do «Comentario da lectura».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividades 1, 2 e 10 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Vocabulario». - Actividades 1, 2, 3 e 4 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividades do recadro «Podes coñecer?». - Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación	- Actividades do «Comentario da lectura» e do apartado «Aplica o que sabes».

(noticias).	
LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	- Actividades 8 e 9 do «Comentario da lectura». - Actividade 8 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da actividade e textos teóricos de cada unidade.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Actividades do recadro «Podes coñecer?». - Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	- Actividade 1 do «Comentario da lectura». - Actividade 3 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades que impliquen interacción cos demais.
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	- Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	- Actividades do «Obradoiro».
LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas).	- Actividades do «Obradoiro».
LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	- Actividade 12 do «Aplica o que sabes».
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	- Actividade 12 do «Aplica o que sabes».

LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	- Actividade 11 do «Comentario da lectura». - Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	- Actividade 12 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	- Actividade 1 do «Comentario da lectura». - Actividade 3 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Ortografía».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades da «Ortografía».
LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	- Actividades do «Obradoiro».
LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	- Actividades do «Obradoiro».
LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	- Actividades da «Gramática». - Actividades 9 e 10 do apartado «Aplica o que sabes».
LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».

contextos.	
LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	- Lectura e actividades da «Literatura».
LGB5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	- Actividades da «Literatura».

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.	É consciente da necesidade de protexer os seres vivos, especialmente aqueles que están en perigo de extinción.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión acerca de textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas básicas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Producir textos escritos de	Escrebe textos de diversa

	diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	complexidade.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Comprende as noticias procedentes dos xornais.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.	Emprega diferentes aplicacións recentes para enriquecer a presentación dos seus traballos.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.	Valora e respecta o patrimonio natural.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.

	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Defende os animais en perigo de extinción.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde os coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Optimiza o uso dos recursos dos que dispón.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Ten iniciativa propia.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.

	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	Fai resumos e esquemas para unha mellor comprensión dos contidos.
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	É consciente dos distintos procesos de aprendizaxe.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Canón do Sil».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Consultamos a páxina de Turgalicia e situamos nun mapa o Canón do Sil.
- Vemos imaxes e vídeos sobre os chamados «Balcóns de Madrid».

Tarefa 2: Lemos e escoitamos o texto da lectura («A noticia: Gómez Noya, campión do mundo de triatlón por quinta vez») e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Lemos os titulares das noticias e as fotografías e comentamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Comparamos a redacción da mesma noticia en diferentes medios de comunicación.
- Escribimos unha noticia similar.
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos o léxico referido á paisaxe de montaña.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Identificamos os principais complementos da oración: complemento directo, complemento indirecto e complemento circunstancial.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 5: Coñecemos e aplicamos as regras de uso do *n* e do *ñ*.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 6: Recoñecemos e evitamos os castelanismos.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Consultamos no Apéndice a listaxe dos principais castelanismos.
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 7: Distinguimos as principais características do xénero dramático.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos e escoitamos o texto sobre as bruxas e realizamos as actividades do LA.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 8: Aprendemos a reelaborar textos co obxecto de mellorar a súa calidade.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Realizamos as actividades do LA.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca dun texto.
- Investigamos sobre varias especies en perigo de extinción e creamos unha presentación dixital sobre elas.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre a arquitectura popular e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc., e tamén para enriquecer as presentacións de traballos.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Reforzo dos recursos propios da comunicación oral a partir do recitado de poemas.
- Análise da mesma noticia publicada por diferentes medios de comunicación para ver os distintos enfoques.
- Reelaboración de textos escritos co obxectivo de mellorar a súa calidade.
- Fomento da capacidade reflexiva e crítica do alumnado mediante a realización dun debate sobre a importancia de realizar deporte para ter unha vida saudable.
- Potenciación dunha actitude de respecto cara aos seres vivos a través da realización dun traballo de investigación sobre as especies en perigo de extinción e a redacción dun artigo de opinión sobre a necesidade de protexelos.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxectivo de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial, o da lectura e o da literatura.

- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 11

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Orquestra Sinfónica de Galicia

Descrición da unidade

A unidade comeza coa presentación da Orquestra Sinfónica de Galicia, creada no ano 1992 e prestixiosa en todo o Estado. A fotografía a dobre páxina vai acompañada dun texto locutado e preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

A lectura da unidade ofrece dúas entrevistas: a primeira a Bieito Romero (fundador de Luar na Lubre) e a segunda a Eva Muíño (coordinadora dun grupo especializado en psicoloxía do tráfico do Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia); o «Comentario da lectura» céntrase neste xénero xornalístico e propónlle ao alumnado a escritura dunha entrevista. Os apartados de Vocabulario e Literatura céntranse no teatro, abordando tanto os elementos que interveñen nas representacións como as distintas técnicas de representación. Por outra parte, o apartado de «Gramática» continúa coa análise dos principais complementos da oración (suplemento, complemento axente, atributo e complemento predicativo). A «Ortografía», pola súa banda, traballa sobre o uso correcto das vogais naquelas palabras que ofrecen dificultades pola súa proximidade co castelán.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») presenta as distintas variedades internas das linguas, que son debidas a factores temporais, espaciais, socioculturais e situacionais.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «A entrevista».
- **Lingua:** VOCABULARIO: O teatro e outros espectáculos. GRAMÁTICA: Os complementos (2). ORTOGRAFÍA: O uso correcto das vogais. LINGUA E SOCIEDADE: As variedades lingüísticas. OBRADOIRO: A dramatización.
- **Literatura:** A representación teatral.

O «Obradoiro» presenta a dramatización como actividade para mellorar a capacidade comunicativa oral do alumnado e a súa expresividade. Por último, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico do teatro e outros espectáculos.
- Cales son os principais complementos da oración.
- Cales son os usos correctos das vogais.
- Que son as variedades lingüísticas.
- Cales son as principais características das representacións teatrais.
- Como se fai unha dramatización dun texto.

Temporalización:

Maio: ☐ ☐ ☒ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha entrevista.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado co teatro e outros espectáculos.
- Coñecer os principais complementos da oración (suplemento, complemento axente, atributo e complemento predicativo)
- Empregar correctamente as vogais.

- Identificar as distintas variedades lingüísticas (históricas, xeográficas, sociais e situacionais).
- Recoñecer as principais características das representacións teatrais.
- Facer dramatizacións a partir dun texto.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL, CSC, CSIE
B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	CCL
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA

		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL
		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
		LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CD, CCL, CSC

B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais	B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	CCL, CSC, CSIEE
		LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	CCL, CSC
		LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	CCL, CAA
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
		LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que impliquen solicitar unha información ou un servizo.	CSC, CSIEE
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA

		LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	CCL
		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
		LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	CCL
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL

B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA
		LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.	CCL, CD, CAA
B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL, CD, CSC
B2.11. Producción, en	B2.11. Producir, en formato	LGB2.11.1. Produce, en	CCL,

formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CD
B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL, CAA

B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL
B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.	CCL
		LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.	CCL
		LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	CCL
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL

B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	CCL
B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliados	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.2.2. Comprende e segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	- Actividades do «Obradoiro».
LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	- Actividade 1 da «Literatura».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais	- Actividades do recadro «Escoita ou le e

espontáneas un léxico rico e variado.	contesta». - Actividade de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura». - Actividades 7 e 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	- Actividade 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	- Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 10 da «Literatura». - Actividade 3 do «Obradoiro».
LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	- Actividade 10 da «Literatura». - Actividade 3 do «Obradoiro».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que impliquen solicitar unha información ou un servizo.	- Actividades 12 e 13 do «Comentario da lectura».
LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	- Actividade 2 do «Comentario da lectura».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	- Actividade 6 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Vocabulario». - Actividade 1 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	- Actividade 1 da «Literatura».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura». - Actividades 7 e 9 do apartado «Aplica o que sabes».

LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Actividades do «Comentario da lectura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	- Actividade 2 do «Comentario da lectura».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Actividade 12 do «Comentario da lectura». - Actividades 7 e 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.	- Actividade 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades que impliquen interacción cos demais.
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	- Actividade 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	- Actividade 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	- Actividades 12 e 13 do «Comentario da lectura». - Actividade 4 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	- Actividades 2, 12 e 13 do «Comentario da lectura».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 2 do «Comentario da lectura».
LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento	- Actividade 9 do apartado «Aplica o que

textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	sabes».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Ortografía».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades da «Ortografía».
LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	- Actividade 2 do «Obradoiro».
LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	- Actividades da «Gramática». - Actividades 5 e 8 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.	- Actividades 1 e 2 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.	- Actividade 1 do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	- Actividades 1 e 2 do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	- Lectura do texto «A piragua», do apartado de «Literatura».

LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	- Actividades da «Literatura».
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividade 2 do «Obradoiro».

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Converte un poema nun texto dramático.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas básicas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Producir textos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	Escribe entrevistas e cuestionarios. Elabora un traballo de investigación sobre un xénero musical.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.

	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	Presenta o resultado dos seus traballos de investigación empregando as novas tecnoloxías.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Entende o significado das noticias que le.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.
	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades	Asume as responsabilidades

	encomendadas e dar conta delas.	encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.	Entusiásmase coas tarefas propostas e transmítello ao grupo de traballo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Optimiza o uso dos recursos dos que dispón.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Ten iniciativa propia.
	Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.	Asume riscos nos seus traballos con confianza.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.
	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional,	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico,

	interdependente...	emocional, interdependente...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	É consciente dos distintos procesos de aprendizaxe.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Orquestra Sinfónica de Galicia».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Consultamos a páxina web oficial da orquestra e escoitamos algún dos seus traballos.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos as dúas entrevistas da lectura e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos os titulares e as ilustracións e analizamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Escribimos en grupos unha entrevista a un personaxe interesante.
- Elaboramos un cuestionario seguindo o modelo de Proust para que respondan os nosos compañeiros e compañeiras.
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos o léxico referido ao teatro a través dunha imaxe.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Identificamos os principais complementos da oración: suplemento, complemento axente, atributo e complemento predicativo.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 5: Coñecemos e aplicamos o uso correcto das vogais nas palabras que ofrecen dificultades.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 6: Coñecemos as variedades lingüísticas (históricas, xeográficas, sociais e situacionais).

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 7: Distinguimos os principais elementos e técnicas das representacións teatrais.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.

- Lemos e escoitamos o texto de Cándido Pazó e realizamos as actividades do LA.
- Preparamos a representación dun fragmento do texto lido.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 8: Aprendemos a dramatizar un texto.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro».
- Transformamos o poema proposto nun texto dramático e representámolo con monicreques.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca da noticia sobre a Orquestra de Jazz de Galicia.
- Realizamos un traballo de investigación sobre algún estilo musical.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre a Orquestra Sinfónica de Galicia e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc. e tamén para presentar os traballos realizados.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fincapé na interdisciplinariade a partir da posibilidade de combinar a literatura con outras formas de expresión (música, imaxes...).
- Potenciar as habilidades expresivas e artísticas dos alumnos e alumnas mediante a dramatización de varios textos.
- Potenciar a creatividade do alumnado mediante a elaboración de monicreques para unha representación teatral.
- Fomentar a capacidade investigadora do alumnado a través da proposta dun traballo de investigación sobre un xénero ou un estilo musical.
- Traballos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial, os da lectura e o da literatura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

11. AUTOAVALIACIÓN DO PROFESORADO

- Que porcentaxe de alumnos e alumnas alcanzaron os obxectivos de aprendizaxe da unidade?
- Que é o que mellor funcionou nesta unidade?
- Que cambiaría no desenvolvemento da unidade o próximo curso? Por que?

Unidade 12

1. Presentación da unidade
2. Obxectivos didácticos
3. Contidos da unidade/Criterios de avaliación/Estándares de aprendizaxe avaliáveis/Competencias clave
4. Selección de evidencias para o portfolio
5. Competencias clave: descritores e desempeños
6. Tarefas
7. Estratexias metodolóxicas
8. Recursos
9. Ferramentas de avaliación
10. Medidas para a inclusión e atención á diversidade
11. Autoavaliación do profesorado

1. PRESENTACIÓN DA UNIDADE

Título

Petróglifos

Descrición da unidade

A dobre páxina inicial ofrece unha fotografía do petróglifo de Mogor e vai acompañada dun texto informativo sobre os principais petróglifos de Galicia. Este texto de introdución da unidade vai acompañado dunha serie de preguntas relacionadas con el, para traballar a oralidade de xeito cooperativo.

A lectura da unidade presenta nesta ocasión unha reportaxe sobre as duras condicións laborais e vitais das traballadoras do téxtil en Cambodja; así, o «Comentario da lectura» céntrase neste xénero xornalístico e propónlle ao alumnado a reflexión sobre a explotación e o consumo excesivo de moda en Occidente. Relacionada coa lectura, a sección de «Vocabulario» trata o campo semántico das prendas de vestir e dos complementos. Por outra parte, o apartado de «Gramática» presenta as distintas modalidades oracionais segundo a actitude e a intención do falante. Doutro lado, a «Ortografía» traballa sobre o uso correcto dos grupos cultos.

A páxina de contidos sociolingüísticos («Lingua e sociedade») presenta as distintas variedades xeográficas do galego así como fomenta o respecto cara a elas.

Os contidos organízanse en diferentes seccións, de acordo coa seguinte estrutura:

- **Análise de textos:** LECTURA e COMENTARIO de «A reportaxe: As vidas descosidas da roupa que vestimos».
- **Lingua:** VOCABULARIO: O vestiario e os complementos. GRAMÁTICA: As modalidades oracionais. ORTOGRAFÍA: Os grupos cultos. LINGUA E SOCIEDADE: As variedades xeográficas. OBRADOIRO: Os acrósticos.
- **Literatura:** Literatura, cine e música.

No «Obradoiro» trabállase sobre a creación de acrósticos, composicións poéticas nas que as letras iniciais ou finais de cada verso forman unha palabra. Por último, o apartado «Aplica o que sabes» ofrece diferentes actividades arredor dun texto co fin de repasar os coñecementos adquiridos ao longo da unidade. En conxunto, preténdese que adquiran os seguintes coñecementos:

- Como se fai un comentario de texto, seguindo unhas pautas dadas.
- Que palabras conforman o campo semántico do vestiario e dos complementos.
- Cales son as diferentes modalidades oracionais.
- Que palabras conteñen grupos cultos.
- Que son as variedades xeográficas.
- Que relación existe entre a literatura e outras artes coma o cine e a música.
- Como se elaboran os acrósticos.

Temporalización:

Xuño: ☐ ☐ ☐ ☐

2. OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

- Ler, comprender e analizar unha reportaxe.
- Recoñecer, explicar e usar un léxico amplo relacionado co vestiario e os complementos.
- Identificar as distintas modalidades oracionais.
- Empregar correctamente os grupos cultos.
- Identificar e respectar as variedades xeográficas.
- Coñecer a relación entre a literatura e outras artes como o cine e a música.

- Coñecer e aplicar a técnica de creación de acrósticos.

3. CONTIDOS DA UNIDADE - CRITERIOS DE AVALIACIÓN - ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES - COMPETENCIAS CLAVE

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliáveis	CC
B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	CCL, CAA
		LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	CCL, CAA
B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	CCL, CAA
		LGB1.2.2. Comprende e segue as Instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL, CAA
B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	CSC, CCL

B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	CCL
		LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuizos e discriminacións.	CSC, CAA
B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuizos que se poidan asociar a ela.	B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuizos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais e propias e alleas e propón solucións para melloralas.	CCL, CAA
		LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuizos que se poidan asociar á pronuncia galega.	CAA
		LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	CCL, CCEC
B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	CCL, CSC
		LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	CCL

		LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	CCL
		LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL
B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	CD, CAA, CSIEE
B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	CCL, CSC
		LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	CCL, CSC
B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	CCL, CSC, CSIEE, CCEC
B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	CCL, CAA
		LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	CCL, AAA

		LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CLL
		LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	CCL, CAA
		LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	CCL, CAA
B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	CCL, CSC
		LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	CCL
B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL
B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	CCL, CAA

B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL, CSC
		LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL
		LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL, CSC
B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	CCL
B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	CCL
		LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	CCL, CD
B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL, CD, CSC
B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL, CD

B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	CCL, CD
		LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	CCL
B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC
B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL, CAA
B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	CCL
		LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	CCL
B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL

B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	CCL
		LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	CCL
B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	LGB4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	CCL
B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	CCL
B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	CCL, CCEC
B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe	B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da	LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe	CCL, CCEC

cinematográfica.	linguaxe cinematográfica.	cinematográfica.	
		LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.	CCL, CCEC

4. SELECCIÓN DE EVIDENCIAS PARA O PORTFOLIO

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	Selección de evidencias para o portfolio
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	- Actividade 7 da «Literatura».
LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	- Actividade 7 da «Literatura».
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta».
LGB1.2.2. Comprende e segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	- Actividades do «Obradoiro». - Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	- Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	- Actividades do «Comentario da lectura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	- Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	- escoita atenta do texto que abre a unidade e mais da lectura inicial. - Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do

	«Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, <i>n</i> velar e fonema fricativo palatal xordo).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	- Actividades do recadro «Escoita ou le e contesta». - Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	- Actividades 14 e 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	- Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	- Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nas que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	- Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	- Actividade 3 da «Literatura».
LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as	- Actividades 1 e 2 do «Comentario da lectura». - Actividades do «Vocabulario». - Actividade 1 do apartado «Aplica o que

acepcións.	sabes».
LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	- Actividades do «Comentario da lectura», da «Literatura» e o apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	- Actividades 14 e 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	- Actividades do «Comentario da lectura».
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	- Actividades do «Comentario da lectura» e do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	- Actividade 15 do «Comentario da lectura».
LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	- Texto de presentación da unidade e textos teóricos de cada apartado.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	- Actividades 14 e 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	- Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	- Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura».
LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	- Actividades de expresión oral do «Comentario da lectura». - Actividade 16 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	- Lectura do texto de presentación, da lectura da unidade, dos textos do apartado de «Literatura» e do «Aplica o que sabes».
LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	- Actividade 17 do «Comentario da lectura». - Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».

LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	- Actividade 17 do «Comentario da lectura».
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	- Actividade 3 da «Literatura».
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	- Actividade 15 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	- Actividade 3 da «Literatura».
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	- Actividades do «Vocabulario».
LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	- Actividade 2 do «Comentario da lectura». - Actividade 3 do «Obradoiro».
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- Actividades da «Ortografía». - Actividades 8 e 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	- Actividades da «Ortografía». - Actividades 8 e 9 do apartado «Aplica o que sabes».
LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	- Actividades do apartado «Gramática». - Actividades 12 e 13 do apartado «Aplica o que sabes».
LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	- Actividade 16 do «Comentario da lectura».
LGB4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	- Actividades do apartado «Lingua e sociedade».
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia	- Actividades da «Literatura».

experiencia e outros coñecementos adquiridos.	
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	- Actividades do «Obradoiro».
LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	- Actividades da «Literatura».
LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.	- Actividades da «Literatura».

5. COMPETENCIAS: DESCRITORES E DESEMPEÑOS

Competencia	Descritor	Desempeño
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Interactuar co contorno natural de maneira respectuosa.	Valora a riqueza do noso patrimonio natural e toma conciencia da importancia de protexelo e conservalo.
	Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.	É consciente de que as persoas, coas súas accións, poden producir cambios no medio natural e prexudicalo.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprender o sentido dos textos orais e escritos.	Desenvolve a través dos distintos tipos de textos a capacidade de delimitar información recibida do contorno.
	Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...	Comprende os textos orais.
	Gozar coa lectura.	Le a lectura inicial e os distintos textos sobre os que se traballan os conceptos da unidade.
	Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.	Responde preguntas de comprensión sobre textos que se escoitaron.
	Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	Exprésase oralmente con coherencia e corrección e selecciona o vocabulario preciso. Coida a corrección ortográfica e gramatical nos seus escritos.
	Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.	Crea acrósticos seguindo unhas pautas.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	Respecta as normas básicas de comunicación.
	Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.	Emprega elementos de comunicación non verbal nas diferentes situacións comunicativas.
	Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.	Comprende a situación sociolingüística actual do galego.
	Producir textos de diversa	Converte unha reportaxe

	complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.	nunha entrevista. Elabora unha investigación sobre os videoxogos de máis éxito.
<i>Competencia dixital</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	Busca información en dicionarios e na Rede.
	Seleccionar o uso das fontes segundo a súa fiabilidade.	É consciente de que non todas as fontes son fiables.
	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	Entende o significado das reportaxes que le.
	Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.	Utiliza os recursos de audio que achega o libro para mellorar a comprensión e a expresión oral.
	Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.	Aplica criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.	Valora o texto literario como expresión da nosa cultura, así como os autores que contribuíron ao seu desenvolvemento.
	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	Aprecia a diversidade lingüística como mostra de riqueza cultural.
	Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.	Escribe acrósticos.
	Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.	Aprecia a composición de textos como expresión artística.
	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	Presenta traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.	Respecta os demais compañeiros e compañeiras e as normas de convivencia da escola.
	Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.	Mantén unha actitude dialogante cando xorden conflitos.
	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.	Participa activamente nos exercicios grupais propostos.
	Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.	É consciente da riqueza que supón a existencia de diferentes opinións.

	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	Coñece e aplica os distintos valores no seu comportamento.
	Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.	Posúe unha escala de valores a actúa conforme a ela.
	Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.	É consciente de que existen inxustizas.
	Involucrarse ou promover accións cun fin social.	Solidarízase coas traballadoras do téxtil de Cambodja e con aqueles nenos e nenas que son obridagos a traballar en condicións pésimas.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.	Avanza na aprendizaxe con motivación e esforzo.
	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	Asume as responsabilidades encomendadas nos traballos de grupo.
	Ser constante no traballo superando as dificultades.	É constante no traballo.
	Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.	Pide axuda para resolver unha tarefa cando a necesita.
	Xestionar o traballo de grupo coordinando tarefas e tempos.	Xestiona o traballo de grupo.
	Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.	Prioriza os obxectivos grupais fronte aos persoais, nos traballos de grupo.
	Xerar novas e diverxentes posibilidades desde o coñecementos previos do tema.	Crea novas posibilidades a partir dos seus coñecementos previos.
	Encontrar posibilidades no ámbito que outros non aprecian.	Atopa posibilidades ou liñas de traballo que outros non aprecian.
	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	Optimiza o uso dos recursos dos que dispón.
	Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.	Ten iniciativa propia.
	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	Actúa con responsabilidade social e sentido ético.
<i>Aprender a aprender</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	É consciente das súas potencialidades como aprendiz.

	Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.	Desenvolve as intelixencias múltiples por medio das diferentes actividades propostas.
	Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.	Xestiona os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
	Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.	Asume a existencia de diferentes maneiras de aprender e xera diferentes extratexias.
	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	Pon en práctica diferentes estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
	Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.	Planifica os recursos necesarios e os pasos a seguir para levar a cabo unha tarefa.
	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.	Segue os pasos indicados para a elaboración dun traballo ou proxecto.
	Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.	Comproba o que aprendeu mediante a realización de actividades que traballan, de maneira xeral, os contidos vistos na unidade.
	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	É consciente dos distintos procesos de aprendizaxe.

6. TAREFAS

Libro do alumnado (LA) / Tratamento da diversidade (TD) / Lecturas complementarias (LC) / Recursos dixitais (RD)

Tarefa 1: Observamos a imaxe da dobre páxina inicial e escoitamos o texto «Petróglifos».

- Comentamos en gran grupo a fotografía, coas achegas de todos os alumnos e alumnas: vivencias, opinións, curiosidades...
- Escoitamos o texto e aclaramos posibles dúbidas.
- Respondemos as preguntas do recadro «Escoita ou le e contesta».
- Consultamos a páxina web do Parque Arqueolóxico de Arte Rupestre Campo Lameiro.

Tarefa 2: Lemos e escoitamos a reportaxe da lectura e aclaramos posibles dúbidas de comprensión.

- Observamos o titular e as fotografías e comentamos as nosas ideas previas.
- Realizamos as diferentes actividades do comentario (comprensión, expresión oral, análise e expresión escrita).
- Convertemos a reportaxe lida nunha entrevista a Sorn Nita.
- Lemos o texto das LC e realizamos as actividades propostas.

Tarefa 3: Coñecemos o léxico referido ao vestiario e os complementos.

- Realizamos as actividades do apartado «Vocabulario».
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 4: Identificamos as principais modalidades oracionais.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e do TD.
- Realizamos a actividade interactiva dos RD.

Tarefa 5: Coñecemos as palabras que conteñen grupos cultos.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA.
- Realizamos as actividades do TD e dos RD.

Tarefa 6: Coñecemos e respectamos as variedades xeográficas.

- Lemos atentamente a información teórica que achega o LA.
- Realizamos as actividades do LA e e dos RD.

Tarefa 7: Coñecemos as relacións que existen entre a literatura e outras artes como o cine e a música.

- Lemos atentamente a información teórica do LA.
- Lemos e escoitamos o guión cinematográfico *d'A lingua das bolboretas* e facemos as actividades propostas.
- Vemos o anaco de película que corresponde a este fragmento e comparámoslos.

Tarefa 8: Aprendemos a crear acrósticos.

- Lemos atentamente a información teórica contida no «Obradoiro» e realizamos as actividades suxeridas.

Tarefa 9: Avaliamos o aprendido.

- Aplicamos o estudado na unidade mediante as actividades que propón o LA acerca do texto «Super Mario Bros cumpre 30 anos».
- Realizamos unha investigación sobre os videoxogos máis exitosos.
- Reflexionamos sobre os valores que potencian a maior parte dos videoxogos.
- Realizamos o test de autoavaliación incluído nos RD.

7. ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS

No desenvolvemento das tarefas empregaranse diversas estratexias metodolóxicas:

- Desenvolvemento de actividades que permitan anticipar as ideas previas que os alumnos e as alumnas teñen en torno aos distintos contidos que imos traballar (observación dunha fotografía, coloquio sobre coñecementos previos...).
- Audición do texto sobre a Orquestra Sinfónica de Galicia e a lectura inicial, co obxectivo de mellorar a comprensión oral.
- Fincapé nos hábitos de traballo: facer clasificacións, cadros, esquemas e resumos; estudar a teoría co apoio dunha práctica continuada; sintetizar a información en fichas que sirvan para repasar; planificar as tarefas e preparar os recursos necesarios para abordalas; utilizar o dicionario e outros manuais de consulta; etc.
- Exposición do profesor ou profesora utilizando diferentes soportes, explicando detalladamente o significado daqueles conceptos máis complexos e novidosos.
- Fomento do uso das TIC para resolver actividades, ampliar ou complementar a información do libro, etc.
- Fomento do clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual.
- Fincapé na interdisciplinabilidade a partir da posibilidade de combinar a literatura con outras formas de expresión (música, imaxes...).
- Potenciar a creatividade do alumnado mediante a composición de acrósticos.
- Fomentar a capacidade investigadora do alumnado a través da proposta dun traballo de investigación sobre os videoxogos máis exitosos.
- Fomentar a actitude crítica fronte ás inxustizas laborais entre Occidente e o chamado «Terceiro Mundo» e tamén no referido aos valores que potencian a maior parte dos videoxogos actuais.
- Traballlos en grupo e das habilidades de cooperación e respecto.
- Proposta de lectura trimestral, escollendo entre os títulos que recolle o plan lector.
- Potenciación da autoavaliación co obxecto de recoñecer as potencias de cada un e de reforzar aqueles aspectos que sexa preciso traballar máis.

8. RECURSOS

Os seguintes materiais de apoio poden reforzar e ampliar o estudo dos contidos da área de Lingua galega e Literatura:

- Textos locutados: o da dobre páxina inicial, os da lectura e o da literatura.
- Fichas de traballo para o tratamento da diversidade, lecturas complementarias para traballar a comprensión lectora, material para o desenvolvemento das competencias, plan lector.
- Cadernos complementarios de ortografía, léxico, morfosintaxe e expresión escrita.

Recursos dixitais

- Libro dixital: os alumnos e alumnas poderán reforzar ou ampliar os contidos estudados utilizando os recursos dixitais dispoñibles.
- Ligazóns:
 - <http://anayaeducacion.es>
 - <http://www.anayaeducacion.es/usuario/auladigital.php>
 - páxinas web que se suxiren no libro do alumno e na PD.

9. FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN

- Rexistro de avaliación (no anexo de avaliación).
- Proba de avaliación inicial (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Proba de avaliación da unidade (no xerador de probas escritas de avaliación).
- Outros recursos: rúbrica, diana, etc. (no anexo de avaliación).

10. MEDIDAS PARA A INCLUSIÓN E A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

- Que dificultades e potencialidades prevexo no grupo durante o desenvolvemento da unidade?
- Como vou minimizar as dificultades?
- Que necesidades individuais prevexo no desenvolvemento da unidade?
- Que recursos e estratexias manexarei para atender as necesidades individuais?

ACTIVIDADES PROPOSTAS PARA CELEBRAR DATAS CONMEMORATIVAS

Ao longo do curso faremos distintas actividades para celebrar datas conmemorativas ben desde o departamento de lingua galega ou en colaboración con outros departamentos.

Algunhas propostas son as seguintes:

Do 30 de novembro de 2020 ao 7 de decembro de 2020 conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia.

Na clase de lingua galega leremos os artigos que fan referencia á lingua galega e tentaremos que cada alumno faga unha pequena reflexión sobre o uso da lingua galega na actualidade.

30 de xaneiro de 2021

Faremos unha actividade aínda por programar con outros departamentos.

Do 8 ao 12 de marzo de 2021 Semana da prensa

Os alumnos de 1º de ESO na clase de galego traerán un xornal e traballaremos sobre algunha nova. Despois deberán escribir eles algunha noticia importante que ocorrera no seu pobo.

Do 19 ao 23 de abril de 2021. Semana do libro.

Traballaremos a lectura oral e farán un debuxo en colaboración co departamento de plástica para motivar esta actividade na xuventude.

Do 10 ao 14 de maio de 2021: Semana das letras galegas.

Para celebrar as letras galegas os alumnos deberán realizar un poema ou ben un relato curto de temática aberta que non superen os 24 versos ou dous folios escrito por unha cara respectivamente. De todos os traballos o profesor escollerá os tres mellores para participar nun concurso literario no que participan outros colexios da comarca e que organiza o concello de Verín

ADAPTACIÓN PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LINGUA

CASTELÁ E LITERATURA DE 2º ESO

I. CONTIDOS DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA DE 2º ESO

No caso de que haxa que desenvolver clases on line ou semipresenciais por mor do COVID-19 levaranse a cabo actividades dos contidos que non foran vistos nas clases presenciais ata o momento seguindo o libro de texto ou ben enviándolles traballo a través da Academic Id ou polo correo electrónico. O profesor fará explicacións nas clases on-line e facilitará a súa comprensión con esquemas ou resumos que se lles enviará aos alumnos a través dos distintos medios telemáticos. Cando sexa posible a clase presencial reforzaremos estas explicacións con distintos tipos de exercicios. Traballaremos tamén na elaboración de distintos tipos de texto (descriptivos, narrativos e argumentativos etc) que farán os alumnos por escrito no seu caderno , e no caso , mandarán por correo electrónico para a súa corrección.

No caso de as clases sexan on-line traballaremos tamén a expresión oral mediante exposicións sobre algún tema previamente proposto, debates, a lectura correcta respetando os signos de puntuación e a fluidez adecuada a súa idade.

A metodoloxía co alumnado de 2º da ESO poderá ser completamente online pois todos os alumnos/as dispoñeen dos medios electrónicos adecuados para poder asistir as clases telemáticas. Farase unha planificación semanal de varias sesións de 1 hora aproximadamente.

Mediante este método de traballo búscase favorecer a interacción alumno-profesor e alumno-alumno, para que se produza a construción de aprendizaxes significativas e a adquisición dun claro compoñente lingüístico e literario.

II. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

1. Coñece, explica e usa un léxico amplo relacionado coa gastronomía e a hostelería, cos animais, navegación.
2. Identifica os casos especiais de acentuación e aplicar as normas de acentuación e identifica o acento diacrítico.
3. Distingue a estrutura das palabras e a súa clasificación.
4. Coñece as características do substantivo así como as súas especificidades en canto ao xénero e ao número.
5. Coñecer as características do adxectivo así como as súas especificidades en canto ao xénero e ao número
6. Coñece a situación legal das linguas en Galicia.
7. Identifica os diferentes xéneros literarios, así como algúns subxéneros.
8. Coñece os pasos a seguir para levar a cabo unha narración oral dun conto.
9. Le e comprende e analizar un texto narrativo, a lenda
10. Identifica os constituíntes dos verbos, os modos, os tempos verbais e as formas nominais.

11. Coñecer e aplicar as normas de uso dos dous puntos, dos puntos suspensivos, das comiñas e das raías.
12. Coñecer e aplicar as normas de emprego das maiúsculas.
13. Le, comprende e analiza un texto narrativo.
14. Identificar os diferentes tipos de personaxes, espazo e tempo propios do xénero narrativo.
15. Identificar os diferentes xéneros literarios, así como algúns subxéneros.
16. Identifica os antropónimos e os hipocorísticos, así como a orixe dos principais apelidos galegos.

III. **CRITERIOS DE AVALIACIÓN**

A avaliación é unha parte básica no proceso de ensino-aprendizaxe pois proporciona os datos que permiten comprobar se se está desenvolvendo de forma axeitada. Terase en conta que a avaliación ha de ser continua, formativa e integradora.

Na área de lingua e literatura castelá de 2º de ESO a calificación da avaliación establecerase con arranxo aos seguintes criterios:

- **Un 70%** da nota dependerá da media dos resultados obtidos en:

- **Traballos/ fichas** programados polo profesor para realizar na casa e que lles serán enviados pola aplicación ACADEMIC ID e que deberán entregar ao profesor para a súa corrección a través do correo electrónico que se lles facilitou previamente. Estes traballos deberán estar escritos a man nun folio ou libreta e mandalos escaneados mediante o correo electrónico ao profesor na data fixada por este e comunicada con antelación aos alumnos. Para a realización e entrega destes traballos teñen un prazo máximo de 8 días.
- **Probas obxectivas que o profesor considere oportunas que poderán ser orais ou escritas nas que os alumno manifesten os seus coñecementos .**

Tanto nos traballos como no exame terase en conta positivamente:

1. A expresión escrita: Delimitación do tema que se vai a tratar, coherencia e cohesión do texto, aplicación dos coñecementos ortográficos (cada falta ortográfica penalizará 0.25 da nota do exercicio ou exame), morfolóxicos, sintácticos e léxico-semánticos,
2. A ordeación dos contidos
3. A presentación, limpeza, e orde.

Un 30% da calificación destinarase para valorar os seguintes aspectos:

1. Que o alumno teña a cámara conectada durante as clases Online.
2. A súa asistencia ás clases Online.
3. A actitude do alumno ante á materia ou área durante as clases Online.

4. O grao de participación do alumno durante as clases Online.
5. Á contestación positiva ás preguntas do profesor na clase referentes ao tema a tratar.
6. A entrega das tarefas a facer.

No caso de que teñamos algunha nota ou calificación dos alumnos ou xa algún trimestre con nota, aqueles alumnos de 1º de ESO que teñan algún trimestre con nota negativa poderán recuperalo mediante a realización dalgún traballo proposto polo profesor que recolla os contidos máis salientables que se estudaran no trimestre a recuperar. Estes traballos deberán ser entregados por correo electrónico na data indicada polo profesor e considerárase recuperado o trimestre no caso de o alumno obteña unha nota igual ou superior a 5.

A **nota final do alumno** obterase coa media de todas as notas.

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA.

No caso de que o alumno non obtivese unha media igual ou superior a 5 na avaliación ordinaria de xuño poderá recuperar a materia de lingua castelá e literatura de 2º de ESO na proba extraordinaria de xuño que **se realizará na primeira semana de dito mes.**

A proba extraordinaria versará sobre os contidos desenvolto durante os trimestres do curso académico 2021/2022 e consistirá nun exame escrito de preguntas tipo test, desenvolvemento de contidos da materia, ou preguntas de respostas breves. O alumno terá superada a materia cando obteña unha nota igual ou superior a 5. Esta nota suporá o 70% da calificación do alumno.

O profesor poderá entregar ao alumno fichas de traballo para repasar e reforzar os contidos explicados durante o curso para a súa realización **durante o verán**. Estes traballos deberán ser entregados ao profesor o día da proba extraordinaria de setembro e suporán un 30% da calificación do alumno.

AVALIACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES.

Cando o alumno promocionase con nota negativa en lingua e literatura galega e lingua e literatura castelá do curso anterior, a avaliación destas corresponderá ao profesor ou profesora da materia respectiva do curso actual, de acordo cos criterios establecidos polo departamento.

O alumno terá un seguimento especial por parte do profesor. O departamento conta con material de apoio para reforzar ou recuperar contidos do curso anterior, polo que o profesor, se o considera oportuno, esixirá ao alumno traballo complementario que o axude a aprobar a materia.

Para avaliar a materia pendente de 1º o profesor optará por avaliar ao alumno mediante a realización de traballos e fichas que terá que entregar na última semana do mes de maio. O contido do mesmo será especificado polo profesor pero en todo caso conterá preguntas guiadas sobre literatura que pode ser tipo test ou de desenvolver,

ortografía, gramática, sintaxe, e léxico. Se o profesor xulga positivamente o traballo , o alumno terá superada a materia. No caso de que non se entregue o traballo o alumno obterá unha nota negativa e non superará a materia.

Poderase tamén realizar unha proba escrita que se realizará no mes de maio e o alumno deberá obter un mínimo dun 5 para superar a materia que fará media coa nota conseguida no traballo. No caso de que o profesor decida non facer exame avaliarase ao alumno só cos traballos indicados.

Considerarase superada a asignatura de 1º en todos os casos cando o alumno aprobara a materia de 2º de ESO.

